

ABONAMENTUL

pe un an . 28 Cor.
pe un um. . 14 .
pe o lună . 2.40 .

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA :
Strada Deák Ferenc Nr. 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscrise nu să înapo-
iază.

Apărarea pământului.

Brașov, 17 Iulie.

Am citit zilele aceste un articol prea interesant în „Tribuna” despre apărarea pământului la noi și la Sași. La noi se dă chestiunii acesteia în general o importanță prea mică și întâmplătoare. Se aduce câte un caz ca acel din Șeica-mare printr'o întâmplare la cunoștința publică, presa îl reproduce, doar un ziar ca „Tribuna” dacă înțelege însemnătatea lui și-l învrednicește de un articol de fond, apoi toate revin în liniște. Celelalte gazete nu fac nici atâta.

Cu toate acestea care chestiune poate fi de pildă mai interesantă decât păstrarea pământului? La noi se uită prea adesea că pământul este unul din elementele constitutive fundamentale ale naționalității. Sași au înțeles aceasta mai bine decât noi. Ei nu se mulțumesc a publica la intervale rare, odată la an, cazuri ca acel dela Șeica, ci au trecut de mult dela vorbe la fapte. Au văzut progresele necontenite ale Românilor, lăcomia de pământ a acestui popor tânăr, muncitor și mai puțin exigent, au văzut cum, una câte una, caele și ogrăzile săsești au început a trece în mâni românești, au înțeles primejdia și au luat măsuri.

Astăzi nu mai este aproape nici un sat săseșe fără un *Spar-und Vorschussverein*, tipul Raiffeisen. Activitatea principală a acestor cooperative, afară de obișnuitele

operații de credit, este păstrarea pământului. În felul acesta în lupta asta pentru pământ, până atunci surdă și inconștientă, în care poporul nostru înainta biruitor cu puterea elementară a unei forțe naturale oarbe, a intervenit un factor conștient. Apele cari creșteau și amenințau să înecă poporul săseșe întâmpină azi un zăgaz care și el crește mereu și tinde să le abată în altă parte — în America. Pentru că Românul ne mai putând cumpăra pământ, izvorul de căpetenie de venit al țăranului, surplusul de poporație românească trebuie să părăsească satul strămoșilor săi și să ia drumul Americii. Iar cum surplusul nu pleacă întreg, cei rămași acasă fac ca pământul puțin al părinților lor să se pulverizeze, împărțindu-se tot mai mult între urmași. Românul trebuie deci să se coboare tot mai jos pe scara proletarizării care îl aruncă în prada exploatării proprietarului sas, bogat în pământ.

„Tribuna” a publicat, ce-i drept, niște date după cari în anii 1907, 1908 și 1909, în cercul Mediașului României ar fi cumpărat vre-o 377 de jugăre, partea cea mai mare dela sași. Cu toate acestea e cert că trecerea pământului din mâni săsești în mâni românești scade tot mai mult, până când într'o zi se va opri cu totul, atunci când societățile săsești Raiffeisen vor ajunge destul de puternice ca să împiedece toate vânzările la „străini”, adică la Români.

În țara Bârsii de pildă sunt sate unde Românul nu mai poate cumpăra nici un petec de loc dela Sas. *Vorschussverein*-ul

săseșe este în stare să ofere și prețul îndoit și întreit decât prețul economic, adică valoarea reală de circulație, numai spre a împiedeca pierderea pământului săseșe.

Dacă un Sas ar vinde cu toate acestea un loc Românului, el este supus unui ade-vărat boicot și este aproape scos din societatea consătenilor săi. S'au întâmplat cazuri, prin ținutul Agnitei, că Sasul și Românul, care a cumpărat pe ascuns un pământ dela un Sas, timp de luni de zile nu îndrăsnau să iasă din casă decât cu revolverul în buzunar. Comandantul în aceasta luptă economică sistematică e fi-rește preotul sas, om foarte cult și conștient de interesele naționale, lucru care-i face dealtfel cinste și ne stoarce nu numai admirația, ci și râvna de a-l imita.

Spre a da însă o dovadă precisă a acestor afirmări, vă citez aici din raportul festiv al *Centralei cooperative săsești din Sibiu*, publicat cu prilejul jubileului de 25 de ani (*Festschrift des Verbandes Raiffeisenscher Genossenschaften a. G. in Hermannstadt 1885—1910*) următoarele date. Societățile Raiffeisen au „apărat” adică au împiedecat vânzarea către străini (cari aproape totdeauna au fost Români) a următoarelor întinderi dela 1885 până în vara anului 1906: 2168 $\frac{1}{2}$ jugăre de pământ, 175 de ogrăzi cultivate și 20 de ogrăzi necultivate și 1 cărămidărie. Afară de asta, în același răstimp, au fost cumpărate dela străini (adică aproape totdeauna dela Români): 2492 $\frac{3}{4}$ jugăre pământ cultivabil, 3314 de pădure, 577 $\frac{1}{2}$ de pășune, total = 6384 $\frac{1}{4}$ jugăre de pământ, 65 de

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA”

Primăvară.

De Al. Ciura.

VII.

Era moartea.

Nu mai încăpea nici o îndoială, că moartea păndea, de aproape. Se târi până la ulcior, trase sânghițitură de apă, ca să-și spele arsura sărată, și chinuia pieptul. Iși șterse ochi înlăcrimați, după ce conțeni din tremur, deschise ușa.

Soarele pătrundea în odaie, într'o năvală de lumină tinerească. Ce frumoasă era lumea! Cum trece el prin belșugul atâtor taine și frumuseți, cu ochii închiși, cu sufletul înclăștat!

Acum, când înțelegea viața cu totul altcum, când un suflu dumnezeesc îl ridică în slavă, simțea pentru întâia dată regretul, că viața lui e pe sfârșite!

Un an-doi — se gândia el — tot așa mai putea trăi, să mă bucur și eu, după atâta amar de trudă zadarnică!

Se simțea întinerit ca prin farmec, dându-și seama cu mâhnire, că exuberanța aceasta nu e decât o amăgire a declinului. În fața morții, organismul își pierde forța de rezistență, se atrofiză; durerile și suferințele încetează și ele, la tarență.

S'auzia o doină veselă dinspre sat. Șterse în grabă pata de sânge de pe podele și eși în ogradă.

Poporul, în frunte cu bătrânul preot, plecau la alegere de deputat. Auzise încă de cu seară înțelesul lor, știa că nu prea au sorti de izbândă — dar oamenii se duceau veseli, cu frunză verde la pălărie, fluturând mândrii stindardul albastru.

— Să trăiască deputatul nostru!

Iși svârleau pălăriile în aer, chiuind din fundul plămânilor.

Bătrânul își descoperi capul, îi bineventă cu un gest, căci n'ar fi fost în stare să spună o vorbă.

Apoi uitându-și de boală, o porni pe urma lor, cu pași mari și îndesați, sprijinindu-se de cârje cu nădejde.

O puzderie de copii se aținea pe urma cetii, în fruntea căreia bătrânul preot, pășia voinicește, cu ochii aprinși de o undă tinerească, cu barba albă resfirată de boarea diminetii.

De prin ulciorele strimte coborau femei cu copilașii desculți, în cămășuțe lungi; bătrâni neputincioși, sprijiniți de toiege, se iviau pe prispe, privind cu ochii lor șterși la alaiul acesta, făcându-și apoi pod cu dosul mâinii, până ce-i pierdeau la cotituri. Și el mergea în urma lor, încercând să-și iutească pasul, neînțelegând de unde avea atâta putere. Dela o vreme i-se părea că acordurile doinei îl târau pe urma ei, trăgând deodată și satul întreg după sine.

Se opri în vârful gruiului.

Fruntea îi era brobonată de sudoare, praful nesuferit îi curma respirația — o tuse seacă îl cutremură iarăși. Simțea cum arsura sărată i-se

ureă până în gâtleej, șovăi o clipă, sprijinindu-se de cârje — apoi simți cum înceul i-se potolește încetul cu încetul. Se așeză pe iarbă, privind în urma oamenilor, ce se pierdeau în belșugul sămănăturilor. Laurile se mlădiau în ondulări de valuri jucăușe și păpușoiul foșnea vesel din foile verzi.

Un suflu de întinerire trecea dealungul firii.

Vântul îi aducea în răstimpuri, frânturi de doină, chiote și strigăte pierdute în depărtare. Un val de colb rămânea pe urma lor, într'aurit de razele diminetii, ca o apoteoză...

Cum privea în urma lor, cu un amestec de dragoste și admirație, îi răsări în minte întrebarea:

— Cine insuflă acestor oameni săraci și necăjiți atâta entuziasm? De unde e puterea aceea magică, ce electrizează masele pentru o luptă nobilă, sfântă și — adese — problematică?

Nu își da seama la început. Vedea cum teoria ce îl călăuzise o viață întregă, se spulberă în vânt. Motorul tuturor acțiunilor omenești e egoismul — credea până acum. Și iată că o mână de oameni săraci, pornesc cu multă voie bună la o luptă, care era să se sfârșească cu înfrângerea lor. Ce vor ei? Sunt nebuni; sau sunt amăgiți?

Iși întoarse privirea înspre sat!

Biserițuța scundă cu elopotnița de lemn veghia de vale și căsuțele acoperite cu stuh se adăpostiau par'că la umbra ei. Alături școala, cu coperișul de șindilă veche, sta smerită, rușinată pareă de înfățișarea ei sărăcăcioasă.

ogrăzi cultivate și 15 necultivate, plus 2 mori.

În răstimpul dela 1906 până la 1910 s'au apărut de vânzare: 2649 jugăre pământ, 162 ogrăzi cultivate și 32 necultivate, și au fost cumpărate dela străini: 2446 jugăre pământ 1 moară, 34 de ogrăzi cultivate și 14 necultivate.

Sumele întrebuințate au fost între 1885—1906 cor. 1,749.878.21, iar între 1906—1910, cor. 2.645.510.60.

Faceți comparația și veți găsi că în cei 4 ani din urmă s'a făcut mai mult, s'a cumpărat și s'a apărut de înstrăinare mai mult pământ săsesc decât în 21 de ani înainte. Activitatea societăților Raiffeisen în sensul acesta tinde a crește necontenit și foarte repede. Afirmatia mea de mai sus, cumcă vom ajunge în curând un timp când trecerea pământului săsesc în mâni românești se va opri cu totul pe loc, se adevărește prin urmare. E chestie numai de timp când cooperativele săsești vor atinge gradul necesar de progres, spre a interveni în toate cazurile de vânzare și cumpărare.

Dar, precum vedem, ele nu se vor opri aici, ci au început să capete o tendință agresivă, pe „străini”, cumpărând tot mai mult pământ dela „străini” și expropriindu-ne. Este timpul să ne trezim și să ne organizăm și noi, căci altfel vom vedea peste puțin timp procesul invers celui de până acuma: în loc de a-se romaniza tot mai mult, vechiul *fundus regius* va prinde a se regermaniza, și poporul nostru va lua calea înstrăinării spre America, sau va intra în orașe unde, prin lipsa noastră de îngrijire, va începe a se maghiariza.

Arma de luptă contra acestei primejdii trebuie să o împrumutăm dela potrivnici: cooperativele de credit. Dacă vor și să lucreze cu aceiaș desinteresare, ca la Sași, ele vor putea să împiedece măcar înstrăinarea pământului românesc, ceia-ce

Înțelegea acum: De aici, din încăperile aceste umilite se vestea oamenilor credința în Dumnezeu și în biruința adevărului. Se vestea dragostea de neam și se dau cele dintâi imbolduri spre lumină și încredere în Dumnezeu și în tine însuși! Și basmul vieții de apoi vărsa tărie în brațele istovite și umplea de cântece și de chiote viața amară și trudită a țăranelui.

— Fericiți sunt cei ce cred — esclamă el, mișcat.

— Ce s'ar alege de acești nenorociți, dacă o mână sacrilegă le-ar smulge și această supremă nădejde? Cine i-ar mai putea opri să nu dea drum liber patimilor de tot soiul? Cine i-ar putea împiedeca să nu sfărâme într'o clipă toată clădirea socială de astăzi, îndată-ce ei n'ar mai crede, că este un Dumnezeu? Cine ar mai putea să pună zăgaz și volului deslăntuit?

Pășia încet prin praful drumului, sprijinindu-se de ciomag. Numai era puterea de vrejă, care îl târa mai înainte, întinerindu-l — și picioarele i-se împletceau greoaie în vreme ce uruiala din piept iarăș începea să-l supere.

— Ne trebuiesc școale și biserici se gândi el! Cât mai multe școale și cât mai multe biserici! Ce s'ar alege din acest neam, dacă ar fi mai luminat și dacă ar avea o morală mai conștientă!

Se opri în fața unei zidiri scunde, acoperită cu șindilă veche, cu ferestrele de două schioape. Câțiva copii alergau prin ogradă, cu mare gălăgie.

— Ce-i asta, moșule, întrebă pe un bătrân, ce dormita pe o prispă.

singur ar fi un mare serviciu adus intereselor noastre. În lupta asta mare, mută și atât de înverșunată a duor popoare pentru pământ, pentru lumină și existență.

Un alt caz de volnicie cu treicolorul nostru. Ni-se scrie din Moneasa, o stațiune climaterică din comitatul Aradului: În ziua de sf. Petru a arut aici loc concertul baritonistului N. Corfescu. După concert a urmat dans. Cu acest prilej s'a întâmplat iar o nouă provocare revoltătoare din partea jandarmilor. O singură domnișoară era îmbrăcată în costum național împodobit cu tricolor. Panglica aceasta, ca și în alte locuri, — spune corespondentul nostru — a fost ochită de jandarmi, cari păzeau „ideia” în ușa sălii, unde petreceau valahii. Înzadar li-au spus că tricolorul face parte din portul românesc conform „ordinului confidențial” al domnului ministru de interne, ei spuneau că n'au nici o cunoștință despre aceasta și că „domnișoara ori și-l îndepărtează de bună voie, ori vor uza de forță”. C'a să evităm scandalul, a trebuit să sfătuiem domnișoara să părăsească sala și să depună tricolorul!

Denunțăm acest caz dlui Urban Iván, prefectul comitatului Arad, care ni-a comunicat „ordinul confidențial” al ministrului.

Deschiderea parlamentului austriac. Din Viena ni-se telefonează: Azi s'a întrunit pentru întâia dată noul parlament. Reichsrathul a ținut o ședință formală la orele 11, sub președinția deputatului Fuchs, cel mai în vârstă membru al parlamentului. La orele 3 d. a. a ținut ședință formală și Senatul.

Mâne, Marți, la orele 10 a. m. membri parlamentului se vor aduna în Hofburg, pentru a asculta mesajul de tron.

Maj. Sa a sosit azi din Isehl la Viena și se va întoarce mâne după amiază.

Camera. Astăzi s'a continuat discuția asupra proiectului de reformă electorală. Opoziția a continuat obstrucția. Înainte de a se intra în or-

— E școala noastră, domnule!

— Hm, școala? Eu credeam, că e un coteț de porci... Și câți băieți umblă la școala d'voastră?

— Așa până la optzeci-nouăzeci umblă iarna; în primăvară, când dă lucrul câmpului se mai răresc...

— Nouăzeci de băieți! Și nu vi-e rușine să infundați în cocioaba asta nouăzeci de băieți? Nu vine vr'un inspector să vă oprească?

— Că o zis inspectorul că ne-o încuie...

— Bine ar și face; decât așa o hurubă de școală, mai bine nimic!

Se uită încă odată la zidirea veche, ce încercă par'că a se afunda, pe neobservate, în pământ... I era rușine și ei să se mai arete în lume... Și deodată avu o vedenie, ce-l cutremură: Văzu ridicându-se din pământ o zidire frumoasă și încăpătoare cu geamuri multe și mari... Vedea copii zburând prin ogradă... Copii mulți... și vedea cum străinii se opresc cu admirație în fața zidirii, cercând să slovenească un nume scris cu litere de aur, pe frontispiciul de marmură...

Avu un zâmbet de indestulare, clătina din cap ca și când ar fi grăit vedeniei anăgitoare — și rămase multă vreme cu ochii pierduți în gol...

dinea de zi, deputatul Abrahám Dezső în cadrul unui discurs destul de lung a cetit toate interpelețiile la cari nu au răspuns ministrii, protestând împotriva ăstorfel de proceduri. Khuen-Héderváry a răspuns în mijlocul unui sgomot prelung că nici sub coaliție nu s'a dat răspuns la 154 interpeleții. A vorbit apoi ministrul pentru apărarea țării, Hazai. El a încunjurat orice punct de vedere politic, stăruind asupra valorii culturale și economice a reformei lui, încunjurând astfel și întreruperile și gălăgia opoziției care a fost silită să-l asculte liniștită.

După discursul lui Hazai, opoziția iarăș a cerut ședință secretă, pentru ca să discute cazul contelui Tisza Kálmán, care a numit întregi lupta opoziției, o luptă vrednică de dispreț. Tisza István însă, în fruntea tuturor deputaților guvernamentali, a părăsit sala, lăsând pe justiiși singuri. Mâne se va continua discuția.

Reizbuclirea crizei.

— Situația politică. —

Cu toată șiretenia sa fenomenală și cu tot norocul său fabulos bătrînul vulpoi din fruntea cabinetului e amenințat să se împletească deabinele în paingenișul obstrucționist ce se țese în jurul proiectelor militare. Într'adevăr, șefii naufragiatului regim coaliționist au fost bine sfătuiți de instinctul lor politic, când au socotit să aleagă pentru reparația lor pe scenă momentul punerii în discuție a reformelor militare. Dacă aceste reforme, chiar prin importanța lor hotărîtoare în viața de stat, au sgândărit slăbiciunea fundamentală a sufletului unguresc: orgoliul pentru naționalizarea armatei. Și acest orgoliu al compatrioților noștri e aievea și astăzi, și va continua să fie încă multă vreme un factor hotărîtor în viața politică ungurească. El se va repercuta totdeauna de toate apelurile patriotismului artificios și va rostogoli cu o pornire elementară piedeci fatale în calea ori căruia guvern care ar cuteza să-l sfideze cu concesii parțiale numai, cum sunt și cele cuprinse în reformele proiectate de contele Khuen-Héderváry.

Că, înfăptuite prin lege, reformele aceste vor sdruncina însăși garanția fundamentală a indisolubilității monarhiei: organismul unitar al armatei comune și că vor spori în mod însemnat mijloacele sistemului de maghiarizare — sunt pentru orgoliul nesățabil al compatrioților noștri euceriri de o natură problematică și ei cer garanții absolute pentru naționalizarea regimentelor comune de pe teritoriul ungar, cer înfăptuirea dintr'un singur condei a armatei unitare ungurești și nu ungare.

O pretenție această, fără îndoială, absurdă și ridicolă în același timp, care însă e formulată cu stăruință și cu o seninătate imperturbabilă de potrivniciei noștri și nimic nu poate să ne dea, atât nouă cât și Vienei, măsura mai deplină a primejdiei ungurești decât tocmai seninătatea aceasta cu care bărbații politici din Budapesta stăruie pentru o pretenție atât de absurdă. Și în deosebi Viena are azi înc'odată un bun prilej să se edifice, dacă mai poate, văzând rezultatul invariabil al fatalei sale slăbiciuni de a fi sacrificat stăruințelor sistematice ale guvernelor ungurești, una din cele mai principale garanții din câte au salvat până acuma stabilitatea monarhiei.

Debandada obstrucționistă cu care partidele ungurești întimpină azi reformele militare înfățișează înc'odată în toată nesățiositatea sa orgoliul panunguresc și constituie o supremă ocazie de cuminenție pentru cei ce adastă la viitorul monarhiei.

Urmărind, împreună cu noi, popoarele nemaghiare, tărăboiul ce se înscenează în parlament, vor găsi că intensificarea pretențiilor sovine favorabile la armată a urmat în mod foarte firesc din slăbiciunea cu care au deshis cel dintâi vad pentru puvoicul panmaghiar: întrebuintarea limbii ungurești la forurile penale militare și fortificarea prin instituții fundamentale a honvezimei.

Vor mai găsi apoi, tot atât de firesc, ca în firul obstrucției să fie evidențiate consecvent pretențiunile naționale ungurești și ca argumentația cu poverile materiale ridicate de sporirea contingentului să fie aplicată numai cu o dialectică artificioasă. Și vor înțelege, tot atât de deplin

a noi, adevărata însemnătate a discursului ținut Sâmbătă de contele Apponyi, care e cel mai reputat combatant al ideii panmaghiare. Vor înțelege cu deosebire pasagiul culminant al acestui discurs, pasaj pe care ne facem o datorie dându-l aici în traducere fidelă:

„Noi — a zis, anume, contele Apponyi — îi învățăm pe Români și Slovaci să fie Unguri buni, să prețuiască limba ungurească, să se închine steagului unguresc și să vază în steagul unguresc care falfăie la serbările școlare — expresia celei mai înalte puteri pământeste. Dar acum vine armata și puterea superioară îi arată un alt steag, o altă emblemă: ea nu le vorbește de Rege, ci de împărat. Aici cunoștința limbii ungurești înlesnește înaintarea, iar limba ungurească nu-i de nici un folos. Oare puterea aceasta nu e cel mai folositor tovarăș al agitatorului naționalist?

„De aceea se poate închipui ca reprezentanța Ungariei să suspende, în mod provizoriu, pretențiunile care se pot ridica din punctul de vedere al demnității de stat — dar nu poate să renunțe la pretențiunile a căror împlinire e necesară ca munca noastră trudnică pentru unitatea națională să nu fie distrusă cu desăvârșire, ci să găsească sprijin în impresiile pe cari le deșteaptă în tineri serviciul militar de doi ani. În zadar doftorim pe terenul chestiunii naționalităților cu măsuri administrative și economice, dacă nu cooperează și miliția. Dacă vom reuși să complectăm efectele educative ale instituțiilor noastre naționale asupra tinerimii — prin influența militară îndrumată de același spirit, — atunci soluția chestiunii naționalităților nu va întârzi; atunci Ungaria va alcătui o unitate prin uneltile și armele libertății, fără asupra, numai prin cooperarea mijloacelor psihice... Pentru că dacă una dintre aceste lipsește, toată munca e zadarnică...”

Credința aceasta, formulată atât de pregnant de contele Apponyi, animează azi toate partidele în opoziție, ba putem afirma cu toată posibilitatea că și pe cele pripășite sub mantaua guvernului. Separarea regimentelor din Ungaria și consolidarea lor în cadrele unei armate naționale ungurești, este pretenția cea mai generală a politicii ungurești și nu ne vom mira dacă cabinetul contelei Khuen-Héderváry se va prăbuși de veșmента unei obstrucții care a pornit din cele dintâi zile cu frumoase sorti de izbândă.

De data aceeași contele Khuen-Héderváry se găsește în fața unei pretenții din cele mai populare la compatrioții noștri, în fața unei inspi-rații impetuoase și fanatice, care a cauzat și în trecut piedica cea mai primejdioasă pentru guvern. Și iată că proporțiile obstrucției cresc zilnic, inversunarea ei sporește amenințător și, înfruntat guvernul, poate să constate cum zilnic reacțiunea șefilor coaliționiști dau tot mai multă consistență campaniei menită să-l răstoarne.

Dar guvernul a presimțit primejdia și a ajuns chiar pe punctul să nu-și mai poată înăbuși temererea. Într-adevăr, în numărul său de Duminecă ziarul vienez *Neue Freie Presse* — acest mercenar credincios al tuturor guvernelor ungare — menință de pe acum pe obstruanți cu revizuirea regulamentului intern, semn că guvernul își scute zilele pe gătate și recurge la această amenințare, care a fost totdeauna o armă de desna-dejde în mâna guvernelor.

De altă parte opinia publică ungurească, fie în adunări publice, fie în ședințe de partid ori municipale, se manifestă iarăși cu o putere neobișnuită în timpul din urmă și cere partidului o opoziție o stăruință extremă, avertizându-le pentru cazul contrar, o părăsire totală din partea maselor. Așa, de pildă, conducerea partidului kossuthist din Zombor.

Noi, la rindul nostru, ori cât de păgubitoare e anarhia parlamentară creiată prin obstrucție, nu putem să dorim decât o izbândă deplină obstrucției. Vom fi cei dintâi cari vom aplauda răsturnarea cabinetului actual și cei dintâi cari ne vom bucura de căderea proiectelor militare. Orgoliul șovin, chiar prin nesățiositatea lui constituie pentru moment un factor salutar pentru stabilitatea monarhiei, întrucât — reușind să zădărească proiectele militare — va amâna soluția chestiunilor militare dând un prielnic răgaz atât șefilor nemaghiare din Ungaria cât și Viena și parlamentului austriac, să se reculegă din inerția lor de astăzi și să abată cu puteri îndoit primejdia ungurească din preajma armatei.

De aceea noi avem cuvinte să legăm speranțe de o eventuală re izbuenire apropiată a cronicele crize ce bântuie de atâta vreme organismul atât de complex și dificil al monarhiei.

Cursurile de vară din Vălenii de Munte.

Drumul la Văleni. — Sinaia și Ploiești. — Vălenii de acum și rostul lor în viața noastră. — Deschiderea cursurilor.

Vălenii de Munte, 15/2 Iulie 1911.

(Dela corespondentul nostru). Cu simțământul nelămurit ce te cuprinde când pui piciorul pe pământul liber al Țării românești, ne oprim la Sinaia. Sus în mijlocul pădurii de brazi se leagănă un drapel care trimite cel dintâi salut pribegilor veniți de pe moșia robită. Ne oprim la Kübler și plecăm pe urmă pe șoseaua prăfuită ce șerpuiește de-a lungul coastei umbrite de cetini până la castel. Din parcă pătrund acordurile dulci ale muzicii militare. Câțiva copii cărlionțați cu nasurile caracteristice ciripesc plimbându-se de mână cu nemțiocele; sezonul nu e început și lumea se folosește de ocazie; pretutindeni au năpădit jidani.

Ne întoarcem pe înserate; de pe terasa unui bulevard plutește încet romanța tristă:

„Pe lângă plopii fără soți...”

Ziua următoare ne oprim la Ploiești. La intrarea în oraș strălucește mândra statuie a vânătorilor, străjuită de două tunuri turcești luate în lupta dela Grivița, ce stau și astăzi ca o mărturie a vitejiei oștenilor căzuți în războiul pe câmpiile Bulgariei. Trecem pe piață și apucăm apoi la stânga unde întâlnim o frumoasă biserică cu hramul Constantin și Elena. Biserica clădită în 1902—1908 din veniturile unor moșii vândute și dăruiri publice, e bine înzestrată.

De aici vizităm liceul *St. Petru și St. Pavel*, poate una dintre cele mai frumoase școli secundare din Țara românească; cu 40 de profesori și mai bine; fapt care-mi aduce aminte de sărăcia noastră, a celor de dincolo, cari poate în toate școlile noastre medii nu avem atâtea puteri didactice câte sînt concentrate aci. Salele de învățămînt ale diferitelor clase au fiecare câte o bibliotecă, împărțită în literatură românească și străină, care se înmulțește an de an din contribuiri voluntare ale elevilor. Laboratorul chimic al liceului, pe lângă aparatele cu care este înzestrat de minister, are câteva lucruri foarte interesante achitate tot din dăruirile elevilor cari pot să-și urmeze experiențele și acasă în condiții mai modeste decât cele, cari le-ar permite comoditatea unui laborator care nu le stă totdeauna la îndemână.

Biblioteca centrală e așezată într-o sală vastă, care servește și drept local de lectură elevilor și care într'un apartament deosebit cuprinde și sala de lectură a profesorilor. Se proiectează înființarea unei biblioteci înzestrate cu opuri absolut pedagogice care să stea la îndemâna profesorilor — un fel de „bibliotecă de mână” cum are și liceul nostru din Brașov. Sala de fizică a institutului e provăzută cu aparatele fizice moderne, radiografie etc. cu ajutorul cărui se pot administra în mod intuitiv și ușor cunoștințele despre fizică.

În cancelaria profesorilor găsești o arhivă bine aranjată, cu toate actele răfuite după an și semestre împărțite în eșite și intrate, fapt care ușurează foarte mult cercetările în partea aceasta.

Credincioși obiceiului din anii trecuți, anul acesta la 1 Iulie s'a deschis a patra serie a cursurilor dela Văleni. La gară sosiseră peste 200 vizitatori din Bucovina, Ardeal și Bănat însoțiți de studențimea și în primul rînd de dascăli sătești din România cari se reprezentaseră într'un număr foarte frumos, dând probă că au înțeles adevăratul rost al acestor cursuri. Basarabia își are și ea reprezentantul ei și tot așa înstrăinatul Ardeal, care a trimis vre-o 15 tineri la cursurile din anul acesta. Deschiderea era să se facă

din partea dlui profesor *A. D. Xenopol*, dar dsa silit de împrejurări să plece în străinătate a cedat aceasta dlui profesor *N. Iorga*, lăsând totodată făgăduința că Dumineca viitoare își va ține cursul anunțat.

Prin cuvântul de deschidere d. *Iorga* a dat câteva lămuriri asupra rostului acestor cursuri, spunând că atitudinea diferitelor guverne față de aceste cursuri în scurgerea vremii s'a schimbat cu desăvârșire și cătă vreme acum patru ani — spune d. *Iorga* — guvernul pune a picioare acestor cursuri, astăzi sînt sprijinite de însuș ministrul de culte d. *Arion*, care dăruiește pentru casa ce se va înființa pe seama acestor cursuri și care va fi a tuturor Românilor, două mii de lei, la care se mai adăogă două mii de lei din partea dlui *Iorga* primite dela ministrul cultelor pentru istoria Românilor publicată în limba italiană, din prilejul serbărilor jubilarie al acestui an, și alte două mii chivernisite din venitul mai multor festivități ce s'au dat în scopul acesta; așa că probabil chiar anul următor să avem „casa noastră...”. Cu alte cuvinte, atitudinea celor ce au venit la aceste cursuri a risipit bănuiala de până aici și cătă vreme înainte de asta cutare învățator bucovinean era avertizat din partea inspectorului școlar să nu vină la cursurile din Văleni, recomandându-i în aceeași vreme cutare cursuri germane „cari sînt mult mai bune”, dar cari n'au nimic de-a face cu limba și datinele lui; iar transilvănenii erau de-a dreptul opriți să vină, astăzi cea mai șovină gazetă din Budapesta „*Budapesti Hirlyap*” ne publică programul cursurilor înlăturînd din coloanele ei injurii și făcându-ne, poate inconștient, un mare serviciu.

Guvernele s'au convins că aceste cursuri, fără să facă rău țării, fac un bine neamului, căci statul nu este în măsura de-a propaga un anumit spirit regenerativ în cultura unui popor, ci spiritul acesta se întâlnește în literatura neamului nostru care multă vreme a trăit ca un trup neînsuflețit. Aceste cursuri nu se pot identifica cu o universitate populară a cărei menire e obștirea științei între masele largi ale celor, cari n'au avut prilejul să-și câștige o cultură universitară. Cursurile dela Văleni sînt o universitate de muncă națională, în spirit național cu scopul de a aduna iarăși într'un mănunchiu bucățile rupte din trupul neamului nostru, crescut în nenorociri și suferințe ca să poată ajunge într'o bună zi la fericire.

Mulți au insinuat că aceste cursuri urmăresc scopul de a face șgomot în jurul unui nume și a unui program politic. Astăzi însă toată lumea înțelege că acțiunea aceasta urmărește înainte de toate un ideal superior idealului politic reprezentat astăzi la noi și care este împrăștierea acelor elemente de cultură cari vor grăbi înaintarea neamului românesc, servind tuturor dovedă că suntem o nație cu un rol clar și lămurit al aspirațiilor sale.

Seara la ceasurile 8 d. general *Frangulea* a vorbit despre „Vegetarianism”, făcând istoricul lui în România, unde-i găsim prin anii 1880 cele dintâi începuturi. În grai ales și pe înțelesul tuturor a spus câteva lucruri cari au captivat auditorul.

După conferința dsale a armat o festivitate instantanee aranjată de cei veniți la curs.

Corul „*Frăția*” dela „*Neamul Românesc*” a cântat câteva arii naționale întonând de încheiere, cu concursul întregului auditor ridicat în picioare un însuflețitor *Deșteaptă-le Române...* A urmat apoi d. T. *Georgescu* care a spus „*Ispita*” de Coșbuc. Dșoara învățătoare *Calvocorescu* a cântat frumos și cu multă duioșie „*Răsunetul Ardealului*”, fiind răsplătită de furtunoasele aplauze ale publicului.

D. D. *Ionel Rădulescu*, absolvent al Conservatorului de muzică din București, a mișcat până la lacrimi auditorul cu două doine din Ardeal.

Venit de departe ascultam cu ochii pe jumătate închiși și fărîmînd o lacrimă plângătorul ponos:

*Munții noștri aur poartă
Noi cerșim din poartă 'n poartă....*

Ziua întâi s'a încheiat cu imnul *Pe-al nostru steag* cântat de corul „*Frăția*”.

Scrisori din București.

Bucureștenii pleacă. — Cei cari rămân. — Domnul cu premiul. — Pe drumuri străine.

București, 1 Iulie.

Au venit căldurile nesuferite de Iulie. Bucureștenii cu dare de mână pleacă în vilegiatură. Un cetățean al Capitalei, care, fiind reținut de afaceri sau de lipsa de parale, nu poate pleca, e un om nefericit. Și Bucureșteanul e în stare să scoată din piatră seacă bani și să pornească. Iși lipește hârtie albastră la ferestri, își împachetează ceva bagaje și pornește, decum are puțin timp liber. Unde se duce? Asta e altă întrebare. Vorba e că pleacă. Sunt atâtea stațiuni climaterice în țară, sau la granițele țării. La Sinaia, Slănic, Predeal, Călimănești, Rucăr, Constanța și ori unde. Mulți pleacă în „străinătate”. Și e destul să treacă granița, ca să spună c'au fost „în străinătate”, unde s'au distrat, au văzut lume și au consultat doftori renumiți. Străinătatea e de multe ori Brașovul, Branul, Sibiiul și alte centre, unde numai străin nu se poate simți un cetățean. Da, dar pentru cunoscuții, cari nu pot pleca, este totuși mult să le spui c'ai fost „în străinătate.” De multe ori singur acest fapt mărește valoarea individului și-i mărește crediții, sau îi prelungește termenul polițelor scadente...

Dacă bucureșteanul pleacă, are ceva îndemănare la scris și are vre-o cunoștință la vre-un ziar, să te ții „note și impresii de călătorie.” Să te minunezi de cele mai extravagante titluri. Articole chilometrice, cari, dacă nu spun nimica nou, sau dau informații cu totul anapode, au darul de a scuti pe bieții redactori de multă muncă, într'un timp când seceta de subiecte și fapte îl face pe cutare scrib să se gândească la „arșița împrejurărilor istorice fatale.” Spre a da într'adevăr un colorit de serisoare de departe, scriitorul de impresii va numi totdeauna localitatea, în care s'a oprit, cu numele străin, necunoscut în țară. Astfel am citit nu de mult ce a văzut un călător de-ai noștri în drumul „dela Bușteni până la... Kronstadt”!

Zizinel este Zaizon, pronunțat cu accent franțuzesc, până și Budila trece printr'o metamorfoză fonetică, de nu mai cunoști bietul sat. Dar, vorba veche, străinătate nu-i?

Se duc „burghezii” cu parale, se duc aceia cari „n'au destul simț pentru farmecele naturii.” Și rămân aici aceia cari „ar ști să le înțeleagă”, dar n'au mijloace să poată pleca. Și sunt mulți și de aștia. Ei rămân să viseze pe alele nesfârșite ale șoselei, în grădinile de vară, unde cântă muzica cel mai nou vals adus dela Paris. Ei rămân să termine discuția începută încă din primăvară, discuția, care îi preocupă așa de mult și dela ruzultatul căreia depinde — fericierea lumii.

Și mai rămâne o tagmă de oameni. Sunt aceia pe cari de vreme îndelungată îi torturează deslegarea cutărei probleme filosofice. Veșnic preocupați, veșnic gânditori, dacă nu-i cunoști poți cădea foarte ușor în ispită să te pui la taifas cu dâștii. Abia după ce te-au pisat câteva ore — pe căldura asta! — cu teoriile lor filosofice, vezi cu cine ai de-a face și, odată scăpat, te ferești de ei ca de foc.

De felul lor acești reformatori „în spre” ai gândirei omenesti sunt oameni cărora le place să vorbească foarte mult. Și, dacă-i vezi mai tot singuratici, cauza este că nimenea nu-i înțelege. Nimenea nu-i apreciază, nimeni nu vrea să știe de lumea lor, o lume ciudată, întortocheată ca salele labirintului lui Daedalus. Dacă păcatul te-ar împinge să-i contrazici, pe buzele lor răsare același zâmbet ironic de suveran a toate știutor și pătrunzător al celor mai aseunse cute din sufletul omenesc. Cât de mare se simte el pe lângă tine, umilul muritor de rînd, care te interesezi mai mult de tine, de ziua de mâne decât de deslegarea veșnicei enigme: a fi sau a nu fi. Cât

de mare se simte el pe lângă burghezul, care își lipește hârtie albastră la ferestri și pleacă!

Ceva caracteristic: Toate aceste neapreciate ilustrități ale gândirei omenesti au o nespūsă o-roare de muncă.

Se duc bucureștenii. Rămân aici numai cei condamnați de sărăcie să stea pe loc. Dar și aceștia, ca prostul lui Fulda, călătoresc în gând. A rămas totuși câteva persoane, cari puteau pleca și cari vor pleca zilele acestea, au însă de tranșat ceva.

Astfel e junele „premiat din partea ministerului de culte” pentru admirabilu-i volum, primul lui volum. Nu și-a încasat însă mandatul. E zilnic pe drum spre casa școalelor, spre ministru, spre diferite autorități.

— Mi-au dat un premiu, monșer, am mandatul în buzunar. Să-l incasez și să plec. Uf, e de nesuferit aici. Pe căldura asta, nici tu poftă de lucru, nici de somn, nu-ți mai poți aranja un gând. Par'că evaporază toate.

— Da, seacă...

În realitate junele cu premiul nu știu prin ce minune a înduplecat pe un prieten, funcționar la casa școalelor, să-i gireze o poliță. Asta e „premiul” cu care va pleca și el în curînd în vilegiatură, lăsând în urma lui orașul în agonie. Firește, când dânsul nu mai e în Capitală, ce rost are Bucureștiul să mai existe?

Și cu toate acestea Bucureștiul își are și în timpul verei farmecele lui, are nopțile frumoase cu cer senin, cu șoapta tainică a frunzelor de tei, cu cântecul plin de vraje al privighetorilor, are Bucureștiul atâtea cuiburi de poezie. Vorba este că prea puțini sunt cari le știu aprecia. O vizită la mănăstirile din apropierea orașului, o excursiune la locurile istorice așa de apropiate, ar putea fi și mai distractivă și mai folositoare, decât atâtea călătorii „în străinătate” sau drumuri „în vilegiatură”, cel puțin pentru aceia, ale căror mijloace sunt mai restrânse. Ei, dar astea le cred prea puțini. Și Bucureșteanul face ce face și pleacă. Suntem doar în luna lui Iulie.

Correspondent.

Sărbările din Ilia Murășului.

Gurasada, 14 Iulie.

După cum era de prevăzută, sărbările, ce s'au organizat de Sf. Petru în Ilia au reușit în modul cel mai frumos și au mulțumit cu desăvîrșire toate așteptările.

În dimineața zilei la serviciul divin protopopul Z. Murășan, cu asistența alor 10 preoți, a sfîntit un clopot, care s'a turnat cu cheltuiala unui vrednic fiu al Iliei, călătorul unei vechi familii românești, a dlui I. Orbonaș. Tot atunci s'au mai sfîntit și patru frumoase steaguri bisericesti ale căror spese s'au acoperit prin colecta credincioșilor atât de darnici. La sfîrșitul liturגיעi numărul de popor adunat în biserică a ieșit în litie la câmp. Era o priveliște cu adevărat înduioșătoare să vezi popor așa de numărul cu mulțimea preoților trecând mijlocul orașului, care-l amenință tot mai mult buruiana străină. Afară în liber, folosindu-se de acest minunat prilej, protopopul Z. Murășan, a ținut o prea frumoasă predică ascultată cu luare aminte de popor, ca și de toți intelectualii. A fost fără îndoială chemarea aceasta a harului dumnezeesc cu desăvîrșire potrivită spre a creia în sufletul tuturor celor cari au luat parte la sărbări o armonie senină, cu care trebuie întîmpinată ori ce mișcare pornită în semnul culturii.

După masă, care s'a luat împreună, s'a ținut adunarea despărțământului Asociației sub președința protopopului din Dobra I. Morariu. Curtea mare și largă dela casele „Progresului” era plină cu oameni, cari au venit din tot jurul.

Approape din fiecare sat au venit țărani români încă dinainte de amiază la biserică. Iar după amiază s'a mai înmulțit numărul lor așa încât și străinii se mirau de afluența mare a Românilor.

În cuvîntul de deschidere d. protopop al Dobrei I. Morariu a schițat problemele și menirea Asociației și mai ales cauzele din cari s'a părăginit de cîtăva vreme activitatea ei în aceste părți arătînd că cele două mari vicii: lenea și nepăsarea și-a pus cuibul și în mijlocul nostru. Speră însă că de acum prin îndoită muncă și zel al cărturarilor de a lumina poporul, Asociația va fi îmbrățișată în toate ramurile ei de toți cu toată căldura. După acest cuvînt de deschidere al protopopului primit cu plăcere din partea poporului și intrerupt cu dese aplauze, s'a trecut la ordinea de zi. S'a ales un comitet pentru înscrierea membrilor, pe urmă după citirea rapoartelor prezentate de bibliotecarul și casarul despărțământului, a ținut o vorbire către popor harnicul avocat din Ilia Dr. Ioan Maior. Era o adevărată plăcere să vezi cu cîtă luare aminte ascultau țărani vorba cumpănită și limpede a avocatului care vorbea pe înțelesul tuturor și desvolta într'un mod simplu dar cu deosebită iscusință disertația despre bunele roade și foloase ce ne aduce Asociația noastră, mai ales țăranelui român prin Biblioteca populară. Este de sigur a se atribui vorbirii înțelepte și însuflețite a dlui D. Maior precum și zelului dlor D. Data și O. Fulea, cărora le-a reușit să adune în șirul țărănilor aproape o sută de membri ajutători și abonenti ai Bibliotecii populare, precum și un număr mai mare de cel obișnuit de membri ordinari.

După ce s'a reales comitetul în frunte cu președintele I. Morariu, protopop în Dobra și secretarul Dr. I. Maior, avocat în Ilia și s'au delegat membrii cari vor reprezenta despărțământul la adunarea generală, a citit președintele o înduioșătoare adresă trimisă de d. V. Tordășianu, al cărui loc natal este tocmai Ilia Murășului. Dsa auzind vești așa de frumoase din Ilia, care părea aproape coplesită de străini și apreciind cu adevărată dragoste silințele culturale din comuna sa natală, a trimis despărțământului un ajutor de 50 cor. din care să se alcătuiască un premiu pentru cea mai bună monografie a comunei Ilia. Cu nesfârșite urale a fost însoțită citirea acestei adrese a dlui V. Tordășianu atât de iubit și în părțile acestea.

A urmat adunarea despărțământului fondului de teatru român în numele căruia d. Dr. L. Petric, medic în Dobra a îndemnat într'o cuvîntare potrivită și bine aleasă, pe toți sprijinatorii culturii românești a se înscrie membri acestei societăți. La sfîrșitul acestor adunări a intonat muzica militară din Orăștie o horă la care s'a prins toată lumea de față și pe urmă s'a jucat până în seară spre bucuria și veselia celor de față.

Ca o adevărată cunună a acestor sărbări s'a înălțat seara zilei, când a urmat în asistența unui public numărul de reprezentanți teatrali. Diletanții compusi din cei mai de frunte și mai harnici intelectuali din Ilia și jur și-au ales o piesă de salon foarte grea, care reclamă multă pricepere, rutină și exercițiu. Toate acestea însă le-au învins, dovedindu-se de excelenți diletanți cari pot face onoare celor dintâi scene ale noastre.

„Prostul” de L. Fulda s'a mai jucat și aiurea, la noi era însă cu desăvîrșire necunoscută. Lungimea piesei a pus puțin la încercare răbdarea publicului, dar predarea perfectă și adevărat artistică a diletanților a adus un succes complet serii.

Doamna Ana Murășan (văd.dna Schirmer) a mulțumit toate așteptările. Rolul d-sale ingrat de mamă-soacră care vrea cu tot prețul să mostenească o avere pentru ca să înzesteze pe fiică-sa, a fost predat cu multă pricepere și talent artistic. Am admirat la dânsa mai ales, dicțiunea clară și frumoasă precum și pășirea și gesturile cari să potriveau de minune cu rolul ce l-a avut.

Pe Lisbeth (fiica dnei Schirmer) a înfățișat-o dșra Marioara Oprea. Naivitatea firească și drăgălășia fermecătoare sunt două calități ale dânssei cari și pe scenă în rolul d-sale atât de bine jucat, i-au adus aplauzele și simpatia tuturor.

Rolul Americancei (Doris) bogată și conștie de valoarea ei personală și de înriurirea magnetică ce o

Dr. Balázs Emil

Institut pentru consultațiuni medicale,
TIMIȘOARA, Városház-utca 14.

Operează și vindecă boli de piele și sexuale cu razele Röntgen. Operarea polipilor și a altor formațiuni cu aceleași raze. Electroliză. Metode electrice de vindecare. Massage electrice. Vindecarea bolilor de beșică prin electricitate.

Consultațiuni pentru operare și boli de piele dela 8—9 ore a. m. și dela 2—5 p. m.

Pentru boli cronice separat. (Curarisire specifică), consultațiunii dela 10—12 ore a. m. Consultațiunile le execută Dr. Kálmán Róth.

Celor din provincie, cărora se recere îngrijire mai îndelungată, le stă la dispoziție camere confortate anume

produce asupra tinerilor europeni ahtiați după zestre, l-a ținut cu multă demnitate dna Letiția Dr. Chirilovici. A fost o Doris distinsă foarte, care a știut cu multă maestrie să pătrundă în gândurile transparente ale admiratorilor bogăției sale. Rolul dănssei, unul din cele mai grele, a fost și unul din cele mai bine predate.

Soața dănssei (Lucey) dsoara Ioana Bogdănescu prin vorba cumpănită și bine potrivită cu rolul dănssei, a plăcut mult, mai ales în scena în care păcălește ingenios pe avocatul Kurtius. Jocul dănssei a fost impecabil.

Cei trei veri Kurtius, Gerhard și Vilibald au fost reprezentați de dnii Dr. St. Chirilovici, S. Iancu și Dr. A. Dragomir, cu multă înțelegere artistică, secerind toți trei aplauze vii.

Trebuie să mărturisim că a fost cu desăvârșire originală concepția „prostului” așa cum a fost predat de d. Dr. Ioan Maior. Prin jocul său original a știut să stăruască adevărată simpatie persoanei care era așa batjocorită numai din pricina bunătății sale și a încrederii prea mare în oameni. Ca erou principal a știut să se facă și eroul serii. Ceilalți diletanți: d. Ștefănică (judecătorul), d. G. Cărăbașiu (notarul), d. L. Leșnicău (servitorul) și mai ales jocul profund studiat al medicului Thilenius (d. Silviu Rusu) au contribuit mult fără îndoială la completul succes al acestei reprezentări, după care până în zori de zi — și puțin mai mult — a urmat jocul vesel al tineretului care se legăna în acordurile armonioase ale capetei militare din Orăștie, care a atras atențiunea tuturor.

Pentru toate aceste frumoase manifestări culturale imbinat cu luminoasele siliuți spre mai bine ale haricului protopop Z. Murășan, cei ce le-au aranjat merită mulțumită și sincere felicitări. **Dela Murăș.**

Liga culturală contra maghiarizării.

București, 215 Iulie.

Cea mai nouă dispoziție, pe care guvernul unguresc a luat-o pentru maghiarizarea elementului românesc, a provocat indignarea generală a presei și opiniei publice dela noi.

Se cunoaște cuprinsul și scopul acestei dispoziții neomenoase. Contele Zichy, ministrul instrucției publice, a ordonat învățătorilor dela școlile confesionale românești ca dela toamnă încolo să înscrie numai pe ungurește numele elevilor în matriculă. Astfel se vor batjocuri numele cinstite ale fraților noștri, păstrate din neam în neam. În loc de Alexandru Badea, învățătorul român va trebui să scrie: „Bagya Sandor”; Petru Cercel, va deveni „Cseresel Péter”; Tudor Buzdugan va fi „Buzdugan Tivadar” și așa mai departe.

Fapta guvernului unguresc este fără de precedent. În toate țările din lume — chiar și în Ungaria — o lege specială impune păstrarea și respectarea numelui care poate fi schimbat numai de proprietarul său și numai cu autorizația ministrului de interne.

Guvernul unguresc, spre batjocura lumii, silește acum pe învățătorii români să falsifice și să necinstească numele strămoșesc al elevilor și părinților.

Întreaga presă dela noi, făcându-se ecoul opiniei publice revoltate, a protestat în contra dispoziției barbare a guvernului unguresc.

Pentru toamnă se va organiza, din partea cetățenilor, întruniri de protestare în toată țeara. Inițiativa o va lua Liga Culturală.

Comitetul Secției București a Ligei a fost convocat înainte de vacanță și a votat următoarele propuneri ale dlui S. Amburu, președintele secției și membru al comitetului central:

1. Să fie rugat comitetul central al Ligei a organiza în Capitală, în Septembrie o mare întrunire de protestare, cu delegații tuturor secțiilor din țară. În acest scop comitetul secției București va da concursul său cel mai devotat.

2. Comitetul central să fie rugat a lua dispozițiunile pentru publicarea unei broșuri franceze, germane și engleze, despre neomenoasa campanie de maghiarizare a guvernului unguresc.

3. Comitetul secției București va organiza pentru toamnă o serie de conferințe, lămurind opinia publică asupra gravității celui mai nou ucaz al ministrului de instrucție din Ungaria.

Scrisori din Iași.

Ecouri teatrale. — O datorie. — Documente omenești.

Cu trei, patru zile în urmă, comitetul administrativ și de lectură al teatrului nostru național, s'a întrunit în ședință plenară sub președinția dlui director Mihail Sadoveanu. S'au adus în discuție diferite chestiuni în legătură cu reparațiile ce urmează să se facă clădirii teatrului și cererile mai multor artiști petiționari pentru diferite locuri vacante de gașiști. Se vorbește de venirea în Iași a dlui Bulfinschi dela Davila. Ar fi o achiziție nimerită, d-sa posedând un superior temperament artistic și mai ales pentru Iași ocupând un loc binemeritat.

Ceeace procură bucuria tuturor e faptul că, după București și Cernăuți, Iașul va vedea apărind pe scena cochetului său teatru mitica figură a voevodului Ștefan. Trilogia maestrului Delavrancea „Apus de soare”, „Viforul” și „Luceafărul” va fi interpretată cu artiștii ei titulari din București.

Ni-se promite reprezentarea „Funcționarului dela domenii” a dlui P. Locusteanu, împreună cu „Zările” de Șt. O. Iosif, „Biruința” de A. Herz, „Înșiră-te mărgărite” de V. Eftimiu și „Zile vesele după război” de Un călugăr dela mănăstirea Neamt.

Ca traduceri noi se vor reprezenta: „Talismanul” de Fulda, trad. de Șt. O. Iosif, „Nora” de Ibsen, „Andromaca”, „Camoens”, „Nepoftitul”, „Taifun”, „Puișorii”, „Patina cea mare”, „Luceafărul Borgia”, „Banii și Gloria” etc.

Se va relua din anul trecut: „Prostul”, „Bibliotecarul”, „Faust”, „Punetul negru”, „Anna Karenina”.

Cum vedem, repertoriul anului ce vine e cât se poate de bine alecătuit. Răvna dlui director Sadoveanu e mai presus de orice laudă iar avântul artiștilor pare acum mai mult ca totdeauna să ne războve de multe neajunsuri.

Rămâne ca publicul să-și facă datoria. Rămâne ca dl Rodion, ca dl Argin, ca Junimea israelită să binevoiască a da uitării unele necazuri vechi. Ce naiba, păcatele-s pe oameni! Să le uite! Și eu toții să vină la teatru. Să vină și să asculte „Trilogia” dlui Delavrancea! Să simtă cu toții laolaltă fiorul aceleiași porniri răsboinice, poezia aceluiaș avânt de mândrie națională, apropierea simbolică a acelorăș vremuri de mărire triumfală, când la pomenirea numelui de Ștefan se cutremură și munții; când noi toți, Românii acelorăș dureri și bucurii am clădit mărturia cea mai trainică de ce poate un suflet, de ce poate un popor. Să vină cu toții, Românii tuturor credințelor; și ca și'n Cernăuții Bucovinei să plângă în hohot vremuri sfinte, risipite azi în tina atâtor păcate; să plângă în taină micimea fiecăruia din noi față de o datorie și de o lege pe care am uitat-o; să plângă cu ușurarea sufletului care-și jură îndreptare; să plângă rătăcitul, sosirea altor zile, sosirea zilelor noastre și numai ale noastre și numai ale noastre; să plângă bucuria dușmanilor cari ne pândesc obraznic în întunericul clevetirilor și al șoptelilor pierzătoare. Să plângă. Să vină cu toții. Căci astfel — după cum spune dl N. Iorga — teatrul acesta n'ar mai fi ce e. Ar

fi mai mult decât atât. Ar fi o reîntegrare morală a Românilor în întreg.

Cetind un ziar ieșan. Pe pagina întâia, un articol: Presa noastră. Cătră sfârșitul articolului: „Rămâne acum ca nivelul presei noastre să se ridice! Căci dacă o presă cinstită are o negrăinită influență binefăcătoare, apoi e netăgăduit lucru că o presă ce nu cunoaște marginile bunei cuviinți... etc.”

În acelaș număr de ziar, pe aceeaș pagină și pe următoarele: ...cioclovine scăpătate — e tot atât de deștept pe cât de șarlatan, văzându-și demascate gheșefturile — speră că nu i-se vor divulga potlogăriile — și articolul încheie: Atât pentru azi! — Apoi: parvenit în anul de grație 1911 — joacă rolul de terfalog al pungașului... etc. etc. Zicem și noi: atât pentru azi! — Documente omenești! **Corneliu Carp.**

Cronică externă.

Sobrania bulgărească. La Târnova, adunarea națională a Bulgariei își continuă discuțiile asupra proiectului de reformă constituțională. În ședința din 14 Iulie s'a născut un mare scandal, cu prilejul discursului deputatului democrat Georgov. Georgov a atacat pe regele Ferdinand, că din împrumutul național dela 1902 a folosit o însemnată parte pentru interesele lui personale. Guvernamentalii l-au întrerupt pe îndrăznețul orator provocând scene tumultuoase. Cu toate aceste guvernul are o situație solidă și întreagă reforma constituției merge strună pe placul regelui Ferdinand.

Anarhie în Persia. Ministerul persan a căzut în zilele aceste, iar altul nou nu ia luat până acum locul. În Teheran și în întreaga Persia domnește o anarhie completă. În fiecare zi se înregistrează sângeroase lupte de stradă și afară în țară comunicația nu mai este sigură. Revoluționarii sunt stăpâni pe capitală. Situația guvernatorului este primejduită.

Englezii și Francezii în Maroc. „Figaro” arată că Anglia bucurându-se pentru comerțul său în Maroc de egalitatea cea mai desăvârșită cu Franța dela 1904 înceace trimite transito mărfuri în Maroc prin Algeria, plătind la căile ferate franceze aceleași taxe ca și mărfurile Franței. Astfel fiind comerțul englez a mers sporind. În 1907 a exportat acolo de 25 mil. jum.; în 1908, de 41 jum., în 1909, de 52 jum. (întrecând pe Franța care în acel an a exportat de 52 și un sfert).

În Casablanca în 1906 au importat Englezii de 3 $\frac{1}{2}$ mil., în 1909 de 9 jum. Negustorii marocani au reprezentanți în Manchester, Liverpool, etc., cari cumpără mai ales bumbăcărie.

Vasele engleze intrate în porturile Marocului au la un loc 753.771 de tone, iar cele franceze 876.202.

În Tanger, Casablanca și Mogador au cumpărat Englezii multe terenuri, mai ales locuri de clădit și case. Din Șania sunt date statistice adunate de Francezi. Știm că în Casablanca au Englezii 60 de case în preț de 820.000 de lei și 72 de hectare în apropiere de acest oraș, în preț de 1.492.500. La un loc 2 milioane 312.000. Francezii au numai de 1.756.000. Proprietăți agricole în Șania au mai multe Francezii (127 în întindere de 19.421 ha, în preț de 1.062.749), iar Englezii numai 2.389 ha, în preț de 87.411 lei.

De aci se vede ce interese materiale au cele două țări în Maroc și cum Anglia a tras cele mai mari foloase de pe urma întăririi Francezilor acolo.

Albania și Transilvania. Atât Ungurii cât și Turcii tineri urmăresc o politică de desnaționalizare a elementelor deoparte nemaghiare și de altă parte neotomane. Lucrul acesta se învedera dela sine după felul gerării politice din Budapesta precum și din Constantinopole. Întocmai cum și-au propus Maghiarii, cari sunt o naționalitate în minoritate în Ungaria, să răpească caracterul național al Românilor, Slovacilor, Sașilor, etc.; tot la fel s'au pornit cu urgie junii turci, deocamdată asupra albanezilor. Pentru ei Albania e ce este pentru Maghiari Transilvania.

Cu alte cuvinte albanezii sunt Românii Turcilor, precum sunt pentru cei din Budapesta Românii albanezii Transilvaniei. Cât pentru Aromânii din Macedonia ei sunt Sașii Turcilor. Din cauza micului lor număr junii turci îi cruță și maghiarii pe Saxonii lor disparenți. După ce vor fi terminat junii turci cu albanezii, Aromânii vor cădea în gura turcului ca o pară coaptă, precum nici Saxonul din Transilvania nu va mai însemna nimic, după desființarea neamului românesc de peste Carpați. De aceea nici unii nici alții nu se preocupă de fracții zecimale. Se ocupă de unități numai.

Bănuiala noastră asupra caracterului maghiar al politicii otomane s'a transformat în certitudine când am citit în „Die Zeit” dela 8 Iulie st. n., o declarațiune a lui Torgut pașa dată baronului dr. Francisc Nopcia (de origine român din Maramureș) care cu ocazia unei călătorii de studii prin Albania s'a întâlnit cu generalisimul ture. Iată ce spune baronul Nopcia despre mintea plicopsită a turcului.

Pe Torgut pașa eu nu-l consider de loc de un bărbat politic. Hotărît nu! Cât de nemature îi sunt vederile lui politice, am înțeles foarte bine, când mi-a declarat mie, care cunosc bine Transilvania, că guvernul maghiar cu siguranță va reuși să maghiarizeze pe toți Românii din Transilvania.

Un om care are astfel de idei ușurate de spre politică de desnaționalizare, trebuie să o pătiască și în Albania.

Invitare la abonament.

Stăm în fața unui nou semestru de abonament. Acum când o campanie detestabilă, neloială și ingrătă s'a pornit împotriva ziarului nostru, drept răsplată pentru nesfârșitele sale servicii aduse cauzei naționale, avem îndoită nevoie de sprijinul prietenilor și a cetitorilor noștri statornici și credincioși, cari nu s'au lăsat mistificați nici terorizați.

Ii rugăm pe toți să grăbească cu reînnoirea abonamentelor, și să facă o propagandă în cercul lor, pentru câștigarea de noi abonați, pe restanțieri să-și achite datoriile lor, căci ziarul nostru este avizat acum la propriile sale puteri în lupta grea ce o duce pentru interesele naționale.

In față, loviți cu șaptesprezece procese de presă, dintre cari cel dintâiu se va desbata la 16 August în spate loviți de focul concentric al unei propagande organizate de calomnii, minciuni și invective, nădejdea noastră se reazămă pe acea parte sănătoasă a publicului nostru care are independența sa de judecată, spiritul de discernemânt și devotament adânc, desinteresat și sincer pentru cauza națională.

Apelăm deci la ce e mai bun în societatea noastră, la acea parte a publicului nostru care poate crede în indemnurile cinstite ale unui ziar, în mărturisirile sale de credințe loiale și drepte, fiindcă cugetarea ei înșasă este nestricată, loială, dreaptă și cinstită.

Abonamentul la „Tribuna” este:

pe un an	— — — —	28.— cor.
pe 1/2 an	— — — —	14.— cor.
pe 1/4 an	— — — —	7.— cor.
pe 1 lună	— — — —	2.40 cor.

In România:

pe un an	— — — —	40.— cor.
pe 1/2 an	— — — —	20.— cor.

Redacția și Administrația „Tribunei.”

Ilustrate cu motive românești și cu vederi din România ș. a. se pot căpăta la »Librăria Tribunalului.

INFORMAȚII.

ARAD, 17 Iulie n. 1911.

Tudor Vladimirescu.

Una dintre cele mai frumoase figuri ale trecutului românesc, Tudor Vladimirescu, va fi sărbătorită în curînd. Voinicul oltean, care, într-o vreme când străinii cutropiseră tot ce era românesc în această țară, a prins armele și a chemat pe voinicii din satele bătute de nenoroc la luptă, după cum se știe, a fost ucis mișelește de Ipsilante, căpetenia revoluționarilor greci. De altfel cam asta a fost soarta tuturor oamenilor noștri mari. N'avem decât să ne gândim la felul cum și-au sfârșit viața bogată în fapte un Mihai, Brîncoveanu și Horea.

Tudor Vladimirescu a fost ucis aproape de București, unde venise cu ceata sa. Atras în cursă de cătră Ipsilante, sub cuvânt că vrea să intre în tratative cu dânsul „Domnul Tudor” și-a plătit cu viața încrederea ce a avut-o în străin. Târziu de tot s'a ridicat la Târgu-Jiu un frumos monument acestui Horea al României. Locul unde a fost însă ucis nu este însemnat prin nimica, deși s'ar cuveni, căci pe acel loc s'a adus jertfa primită de cer a libertății, care a urmat curînd după mișeleasca crimă a lui Ipsilante.

S'a format acum de curînd un comitet, care va ridica o cruce pe locul unde a fost asasinat viteazul „domn”. S'au lansat liste de subscripții și s'a făcut apel la public, care sprijinește cu simpatie această nobilă inițiativă. Astfel că în curînd locul sfințit prin sângele de erou al lui Tudor va fi împodobit cu o cruce, semn al credinței și al biruinței. De altfel un monument de felul multora pe cari le avem ar banaliza această măreață figură. O cruce simplă, cum simplu a fost și el e singurul semn, care se potrivește pe locul unde a căzut.

— **Buletin metereologic.** Institutul metereologic anunță vreme caldă, pe alocuri cu ploaie și furtuni. Temperatura la amiază a fost de 22 ° Celsius.

— **Un învățător confesional care persecută tricolorul.** S'a găsit și un astfel de român, și încă învățător confesional, care să facă imputare jandarmilor că n'au persecutat trecătorul românesc. Numele acestui vrednic dascăl românesc este *Dragomir Miklós*, din Saschiz. Brav om, n'avem ce zice. Domnul acesta, care mănâncă pâine românească, la o petrecere a tineretului îmbrăcat în pitorescul nostru costum național împodobit cu tricolor, a îndemnat pe jandarmii cari erau de față, să smulgă tricolorul de pe hainele tinerilor. *Refuzând* aceștia să o facă, pe motivul că n'au dreptul a smulge tricolorul de pe vestminte, i-a amenințat că-i va denunța. Și s'a și ținut de cuvânt. A doua zi a făcut arătare la sergentul din comuna vecină împotriva celor doi jandarmi, somându-l să ia măsuri contra organizatorilor petrecerii și contra tineretului, cari au pus în primejdie cu tricolorul, statul.

Dacă sunt adevărate relatările corespondentului nostru, atunci omul acesta n'ar mai trebui tolerat o singură zi în școala românească.

— **Străinii despre Gheorghe Dima.** Revista *Le Mond* care apare la Bruxelles, dă în Nr.-ul de pe Iulie, în suplimentul muzical, *Se bate miezul nopții* de Eminescu, cu muzica de Gh. Dima. Mai dă și câteva rînduri, extrem de elogioase, asupra compozitorului nostru, căruia îi atribuie „crearea muzicii românești”, cuvinte pe cari redacția, pune să le tipărească cu caractere excepționale.

— **Concurs de aviațiune în București.** Pentru la toamnă s'a hotărât să se țină un concurs de aviațiune la aerodromul Chitilei, la care vor lua parte piloții militari, precum și duii Vlaicu, Brumărescu, Valentin Bibescu și alți aviatori români. În vederea acestui concurs, ministerul de război a înseris în bugetul său suma de cincisprezece mii de lei, din cari se vor distribui premii. Aerodromul-club va împărți cu această ocazie premii de peste douăzeci de mii de lei. Se spune că cifra premiilor se va urca la 50.000 de lei. Pen-

tru piloții militari s'au comandat aeroplane Bleriot și Nienfort.

— **O spovedanie.** Simpaticul nostru poet dela Cluj, dl. Emiliu Isac, sub titlul „Unui popă”, publică într-o revistă din țară o spovedanie prețioasă. Iată ce spune între altele: „Sunt locuitor al cafenelelor, dorm la cocote și cânt bachanidele în zorii zilelor, astăzi visez pe sâmburi de contese, astăzi beau șampanie și pe fracul meu străluceste o floare sărutată de păcat, astăzi rid de rugăciunea fecioarelor, căci altarul meu e sânul de femei păcătoase...” și așa mai departe. Ne mirăm că o revistă serioasă publică astfel de spovedanii, cum am zice, prea puțin decente. Amintim însă că dl. Emiliu dela Cluj este colaborator de frunte al Românului, este pus alături de Vlahuță, Caragiale și Coșbuc în invitarea la abonament. Te pomenești că publicul nostru, solidar cum e cu toate slovele tipărite la ziarul autorizat, va primi cu dragoste solidară și aceste elucubrări ale lui Isac, jertfit odată de Chendi pe altarul literelor române. Absint, absint, dle Goldiș!

— **Cutremure nouă în Kecskemét.** Azi dimineață, pe la orele 7, s'a simțit în Kecskemét un nou cutremur, de tărie neînsemnată.

Eri, Duminecă, a sosit la Kecskemét ministrul-șef al contelei Khuen-Héderváry, ministrul de justiție Székely, mai mulți funcționari superiori și deputați.

Ministrii și însoțitorii lor au făcut o plimbare în oraș, apoi s'au pus la sfat cu consiliul orașului. Ministrul-șef al contelei a promis orașului tot sprijinul cu putință.

La amiază a fost banchet.

— **Sfințirea bisericii din Ludoș.** În mijlocul unor serbări înălțătoare — serie „Unirea” — s'a făcut Marți și Miercuri sfințirea bisericii din Ludoș prin Excel. Sa Mitropolitul Victor, luând parte foarte numeroși preoți și popor, și domnind o însuflețire demnă. Cu acest prilej s'a dovedit, ca și totdeauna, dragostea clerului și a poporului cătră preabunul Arhieru — însuflețirea ludoșenilor pentru ca serbările acestea să-și aibă cadrul lor strălucit și — zelul neobosit, care la caracterizat totdeauna pe venerabilul protopop al Ludoșului Prea on. Nicolae Solomon, care înțeles de credincioșii săi, a făcut în această parohie lucrări mari, de cari viitorimea va vorbi cu recunoștință.

— **Petrecere în Tiream.** Primum următorul aviz: „Acei domni cari din greșeală n'au primit invitare la petrecerea de vară ce se va ține în Tiream (M.-Terem), la 23 Iulie n., sunt rugați să se considere invitați pe această cale. Comitetul organizator.”

— † **Ieremia Tașișu**, învățător pensionat, a repauzat în Sângeorgiu-român, la 12 Iulie n., în vîrstă de 66 de ani.

Odihnească în pace!

— **Preot și învățător români uitați de sine.** Primum la redacție o invitare la petrecerea ce se va da la 29 Iulie în Erdeo-Sângeorgiu, pentru „acoperirea cheltuielilor zidirii capelei rom. catolice” de acolo. Alături de unguri neaoși, ca Dr. Szabó Endre, contele Bethlen Aurel etc., vedem figurând ca viceprezident și pe preotul gr. or. din E.-Sângeorgiu, părintele Mujka Tivadar. Printre aranșatorii petrecerii este înseris de asemenea și un anumit Imbárus János, care se spune că este învățător român gr. or. In Erdeo-Sângeorgiu dintre 2320 de locuitori, 812 sunt români, ceilalți sunt unguri. Ne putem deci închipui ce situație națională splendidă vor avea bieții noștri țărani, conduși de un astfel de preot și un astfel de învățător. De biserică rom. catolică avem noi lipsă acum părinte Mujka? Am vrea să știm cum îi șede reverenții Sf. tale alături de nutra îngâmfată a contelui Bethlen?

— **Studenti din Pitești în Ardeal.** Trenul de Vineri dimineață a adus — serie „Unirea” — o frumoasă gardă de studenți din România. Dozacei și nouă liceani din Pitești, parte absolvenți, parte octavani, au plecat în excursie prin țara noastră plină de dor și de cântece, supt conducerea profesorului I. Iliescu.

În turneul lor continuat pe Valea Oltului s'au abătut mai întâiu în Sibiu. De aci au pornit la Seliște; au cercetat apoi Oena Sibiuului și comuna Reșinar, unde au cercetat casa lui Goga, mormântul mitropolitului odinioară Șaguna ș. a.

Vineri și Sâmbătă au petrecut la Blaj, vizitând Catedrala, Castelul metropolitan, instituturile de creștere și de învățământ, Seminarul teologic, Internatele, Câmpul Libertății, Gimnaziul, Preparandia, Casina Română ș. a.

Dela Blaj excursioniștii vor pleca la Avrig, la Făgăraș și la Brașov, — apoi peste Predeal, pe Valea Prahovei își vor duce acasă suvenirile ușoare pe plaiurile noastre.

Vineri seara la 8 ore oaspeții, în semn de atenție și de dragoste față de Blăjeni au aranjat o plăcută serată de teatru-concert urmat de dans în grădina „Veza”.

— **Congregația dela Deva.** Primum următoare: Domnul Vasile Demian, protopresbiter și deputat dietal, prin o întîmpinare „constată”, că raportul despre congreagația județului Hunedoara trimis la 4 I. e., publicat în Nr.-ul 138 al „Tribunei”, în partea cu intima constatare „este totul o pervertire a stării reale”.

Raportul căruia dl Demian îi face proces de intenții l-am scris eu.

Respectul ce-l am pentru vârsta și trecutul românesc a dlui V. Demian, socot că de data asta nu mă împiedecă să declar că *sustin în întregime tot ce-am scris*, ca fapte și ca impresii dela congreagația din Deva.

Că n'am spus „în toate amănuntele conținutul propunerii” dlui Dr. Victor Bontescu — eu socot că e un fapt, ce aparține *tacticii* politice, ce ni-se impune, de câte ori este vorba despre o strategie — succese ori nesuccese — nu împoartă.

Dacă dl deputat Demian crede că aceste amănunte sunt pentru disenția publică — să poartă să le spună și eventual să-i ceară și dlui Dr. Vic. Bontescu să publice „adevărurile crude ce le-a spus și propunerea ce-a făcut pentru folosirea potrivită a situației date” — în confirmarea intimă din Deva și din Orăștie.

Eu n'am ieșiri în viața publică — așa cum dl Vasile Demian și-le judecă — am însă convingerea că și de-oi fi greșit *ca om — ca român* nu mă găsesc tare în dragostea conștiință de neam și în urmare la adăpost de orice acuze de „pervertiri”.

Convingerea asta îmi dă curajul să fiu totdeauna acasă și să discurt ori când tot ce scriu și ce fac sub raportul sentimentului național. Tot așa și în cazul dat. *Hunedoura*, 12 Iulie 1911. *Vasile C. Osvadă*.

— **Concertul tenorului „Nicu Corfescu” în Chișineu.** Aseară publicul din Chișineu și jur a fost dominat de farmecele doinelor românești interpretate de măiestria distinsului și iubitului nostru cântăreț *Nicu Corfescu*. Fiecare din public era entuziasmat; dulceața cântărilor, interpretarea măestră a artistului desăvârșit totul în fine te fermeca. Programul a fost cântat tot în românește afară de *Ninon* (franceză) și *Rigoletto* (italienește). Aplause prelungite au răsplătit pe valorosul nostru artist și strigătele de „să trăiască” ale numerosului public nu mai voiau să conțenească. După concert imediat s'a început un dans de cântă numeroasa și frumoasa noastră tinerime. Dansătorii erau neîntrecuți în ardeleni, valsuri, bore etc. Dintre familiile care au luat parte în fuga condeiului notăm: dl și dna Dr. I. Petruș, dl și dna Dr. Ardeleanu dl și dna Adam, dl și dna Pătruț, familia Turic, N. Biru, I. Belle, S. Marseu, T. Leucuța, N. Codreanu, I. Fărcușan, G. Popluca, A. Popescu, T. Pinter și o mulțime de tineri între cari dlui Dr. Adrian Popescu, Dr. Lazar, Memete, I. Coiuban, Gui, G. Costa, Henț, Turic, Marseu etc. și un buchet prea frumos și numeros de domnișoare, (nu numesc pe nici una de teamă să nu uit pe cineva).

Animatia cea mai desăvârșită a fost în tot timpul dansului și a petrecerii care după orele 5½ dimineața s'a transportat împreună cu muzica la locuința iubitului preot Gavril Popluca, unde distinsa ospitalieră dna Popluca a servit oaspeților gustarea dimineții în sunetele cele plăcute ale „Ardeleni”. Cătră orele 7 dimineața ei greu s'au despărțit fiecare, ducând în suflet mintirea seampă și plăcută a iubitului nostru artist Nicu Corfescu.

Dlul învățător Ioan Caba, care a fost sprijinit de însuflețirii domni avocați Dr. Ardelean și I. Petrușiu, i-se cuvine multă laudă și cinste, căci

a fost neobosit dând tot prețiosul său concurs pentru reușita deplină a acestei serbări artistice.

Correspondent.

— **Desmintire.** Subscrisul pentru a nu da prilej la înțelegere greșită, declar că notița scrisă în „Tribuna” despre „Plagiatul Românului” de un anume: Petru Popa (om bătrân) nu am scris-o eu. Toți aceia deci, cari mă vor crede pe mine autorul notiței sunt în rătăcire și inzultele făcute la adresa mea sunt nedrepte. Autorul se spune că-i om bătrîn, iar eu abia m'am procițit deci nu mă pot identifica cu persoana autorului numitei notițe. F.-Oșorheiu, 1911 VII/14. Petru Popa paroh.

— **Monografia comunei Iliă-murășană.** D. Victor Tordășianu, originar din Iliă-murășană, cu prilejul sărbătorilor culturale ținute la Sf. apostoli Petru și Pavel în comuna numită, a oferit despărțământului „Asociațiunii” de acolo 50 cor., drept contribuție la un premiu care să se deosebească pentru cea mai bună monografie a comunei Iliă-murășană.

— **Meseriașii sibiieni și catedrala.** În Duminecile și sărbătorile din cursul lunilor de vară, când elevii seminarului „Andreian” sunt în ferii, cântările liturgice în biserica catedrală le execută, ea și în anii trecuți, bravul cor bisericesc al Reuniunii meseriașilor români din Sibiu, de sub conducerea zelosului dirigent Candid Popa.

x **Schimbarea ordinii examenelor iuridice.** Învățământul iuridic și ordinea examenelor de drept este în pragul unei esențiale reforme. Secretarul de stat Balogh a declarat că reforma aceasta este cea mai imperioasă la apartamentul instrucției publice, și că se va nizi ca să o legeferze cât mai curînd. Nu este exclus ca să se introducă chiar prin ordinație.

Proiectul de lege despre prolongirea anilor de practică a candidaților de avocat este deja deus pe biroul Camerei. Proiectul va deveni în timp scurt lege, în sensul cărcia practica se va urea cu 2ani numărându-se dela doctorat. Așadar, cei cari au întârziat cu exemenele iuridice (examenele fundamentale, de stat, rigoroaze) să se grăbiasecă, deoarece noul plan are în vedere îngremnarea materiei, cerută cu multă precizitate de profesorii examinatori.

Tendința este evidentă, căci censorii pretind dela candidați tot mai mult. Cine poate, să înceapă dară a studia. Modul cel mai sigur de a satisface cerințelor, se află descer în cartea „A jogi vizsgák letétele” (ediția IV.) pe care o trimite gratuit Dr. Dobó, Cluj, Str. Bolyai 3.

x **Noutăți de ridicul, geante de mâni, cofere, articole de sport, rachete pentru tenis, bile și nețua, fotbal, mingii, bastoane, parfumuri, apă de Coloniri, apă de păr, praf de dinți, săpun, perii, pieaptene și articole de modă se află cu prețuri moderate la Hegedüs Gyula, Arad Andrassy-tér 15.**

Dr. VICTOR GBAUR.

Medic universal, medic școlar calificat, profesor de igienă.

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22. — Etajul I în fața palatului administrativ (comitatului)

Negustori, industriași, meseriași români.

Ziarul nostru a hotărât publicarea unui tablou statistic al tuturor negustorilor, industriașilor și meseriașilor români din Ungaria.

Adresăm deci, tuturor celor interesați rugămintea să ne comunice cât mai în grabă numele firmei, orașul și strada unde se găsește atelierul sau prăvălia lor.

„TRIBUNA”

ECONOMIE.

Informații, sfaturi și îndrumări referitoare la înființarea de însoțiri de credit sătești sistem Raiffeisen dă cu plăcere tuturor, ce i-se adresează în acest scop dl Octavian Sglimbea directorul executiv al „Casei depăstrare” din Mercurea. Informațiile se dau cu totul gratuit, scopul urmărit nefiind decât a contribui prin aceste sfaturi și îndrumări la întărirea mișcării cooperative începută ici-colea în comunele noastre rurale.

Primirea în școlile de viieri. Ministerul de agricultură publică concurs pentru primirea în școlile de viieri Bihardiószeg Eger Aiud și Pojon. Se primesc în aceste școli, ceice au implinit etatea de 16 ani, au absolvat cu succes școala porală, sunt fără defecte corporale, robusți și sănătoși pentru a putea săvârși lucrările practice la cari vor fi supuși în școală. Elevii primesc locuință și întreținere în școală pentru care vor avea a plăți la an K 280. Concurenții săraci se scutesc de tot sau de taxa jumătate, dacă documentează că sunt săraci și sunt și altfel vrednici de ajutor. Sunt preferiți la primire, ceice și-au făcut deja serviciul militar, precum și fii cultivatorilor de vii, a măiestrilor de pivniță, a grădinarilor și butnarilor. Petițiile trebuie trimise până la 15 August a. e. la direcțiunea școlii pe care petentul voeste să o frecventeze. Prelegerile încep la 1 Octomvire a. e.

Aurul pricinuieste scumpirea traiului? În fiecare an minele de pe tot pământul dau aur câte vre-o două miliarde de lei și jumătate. În 1910, din 2428 de lei ce s'au scos din mine, 1850, deci $\frac{3}{4}$ este din țări supuse Angliei. De aceea tot aurul nou se adună la Londra, unde îl topesc, curăță, etc., și îl toarnă în drugi, prefac în bani, etc. Pentru aceste operații i-au la 12 lei de kgr.

O parte din acest aur nou se întrebuințează în industrie. La 200.000 de kgr. pe an (30% din producție) se întrebuințează în industrii. În Indii și alte țări răsăritene în fiecare an bagă în comori ascunse. Se crede că în această țară la 50 de miliarde de lei zac băgate în comori nefolositoare și pe fiecare an câtimea sporește.

Chinezii ard pe fiecare an de câțiva le aur în unele ceremonii religioase. Înțelege ori cine ce înseamnă acest obicei de a arde foiți de aur.

Statistica arată că în cei din urmă 20 de ani s'au bătut bani de aur de preț mult mai mare decât aurul ce s'a scos în același timp din mine.

Prin urmare a trebuit să se bată bani din aur vechiu care se păstrase sub formă de juvaeruri. Până în 1907, prin urmare, aurul ce se scotea din mine nu putea acoperi cererea.

E prin urmare departe încă vremea prorocită de Chavalier că prețul aurului va scădea, deci al tuturor celorlalte mărfuri se va urca.

Cea mai mare parte din banii ce se bat se adună în tezaurele băncilor de stat particulare. Din 1900 până în 1910, rezerva băncilor a crescut cu 9 miliarde de lei dela 12 la 22.

BIBLIOGRAFII.

Björnstjerne Björnson «Mary». Roman. Traducere liberă de Dr. Horia-Petra-Petrescu, à K 1-20 plus 10 fil. porto.

Biblioteca «Lumina» cea mai frumoasă, cea mai ieftină, cea mai bine scrisă un volum de 128 pagini 30 bani plus 5 fil. porto.

zare la Librăria «Tribunei».

Au apărut următoarele:

Emil Gârleanu: »Trei vedenii».

I. Agârbiceanu: »Prăpastia».

N. N. Beldiceanu: »Un singuratic».

Carmen Sylva: »Prințul Codrului».

Victor Eftimiu: »Fără sufiet».

C. M. csath: »Cavalerii».

H. de Balzac: »Calaul».

Paul Heyse: »Prizonierii».

Alfred de Musset: »Mimi Pinson».

Er. Renau: »Viața lui Isus».

Benjamin Constant: »Adolf».

D. Anghel: »Povestea celor năcăjiți».

Prosper Mérimée: »Don Juan».

Leon Tolstoi: »Plăceri vinovate».

La Librăria „Tribuna” se află de vânzare următoarele albumuri:

Expoziția Națională Română 1906 K 2.—

Expoziția generală Română K 2.—

Porturi naționale K 2.

Amintiri di România. Expoziția Națională Română 1906. Cu ocaziunea jubileului de 40 ani de domnie a M. S. Regelui Carol I. K. 2.—

Din Bucovina. Vederi și porturi naționale K 4.—

Din Ardeal. Vederi și porturi naționale. K 4.

Amintiri din „Răsboiul Independenței” 1877 1878 format 25×16 cm. broșat K 2.—

1877—78 legat în pânză, format 33×25 cm. K 6.

Armata Română. Legat în pânză. Originalele lucrute de pictorul T. Ajdukiewicz. Un album mare de 25×41 cm. K 12.—

Albumul Armatei Române 1877—902 legat. de lux în pânză în format de 47×36 cm cu 134 pagini fotografii și 37 pagini istoricul armatei române K 22.—

Albumul Armatelor Europene, 120 grupuri militare în aquarele fine și 52 figuri negre. Legat în pânză K 6.—

I. C. Panțu: *Introducere în contabilitate și contabilitatea în partidă simplă*, 8° mare, I—VIII+214 pagine Cor. 2.

Știința conturilor sau Contabilitatea în partidă dublă scrisă și explicată pe baza teoriei actuale materialiste, 8° mare, I—VIII+324 pag. Cor. 4.

Al doilea capitol din contabilitatea dublă. Afaceri de bancă, 8° mare, 70 pagine. Cor 1.

Procent, Promiș, Interese și teoria conturilor curente. Ediția a doua, prelucrată și completată, 8° mare, I—IX+160 pagine. Cor. 3.

Curs complet de corespondență comercială, cu explicarea termenilor comerciali. Ediția a doua prelucrată și augmentată, 8° mare, I—X+322 pagine. Cor. 3.50.

Puncte nouă de vedere la Calcularea Conturilor Curente. Cor. —.60.

La comanda să se adauge și cheltuielile de poștă (porto).

POȘTA REDACȚIEI.

E. P. B. Nuvela »Primăvară« va apărea regulat în fiecare număr de Marți dimineața. Urmarea din nrul trecut a fost a VI-a,

Budapesta. D. Grigorie Iorga este rugat să ne comunice adresa sa.

Dr. L. Firește, »Drapelul« minte cu nerușinare, când scrie că »Tribuna aproape pe jumătate pagină jubilează, descriind în mod ironic întregul mers al perchiției în redacția »Românul«-ui...«

Această »aproape jumătate de pagină« se reduce la o scurtă informație în care vorbiam de un nou proces de agitație pornit împotriva »Tribunei«. Și, în treacăt, am amintit și de perchiția dela »Românul«. »Drapelul« mai spune că ceea ce n'a făcut procurorul — au făcut d-nii Oncu și Bocu. Cavalerii dela »Drapelul« ar fi așteptat poate ca d-nii Oncu și Bocu să felicite redacția autorizată pentru insultele murdare cu cari au fost tratați aproape zi de zi...?

Cei cari mint, calomniază și insultă sunt oameni de caracter; cei cari îndrănesc să se apere împotriva calomniilor și insultelor — sunt dușmani ai partidului național-român...

Cinismul acesta ce se manifestă acum și la Lugoj u revoltat multă lume.

Un vis. Nu se poate publica.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu,
„Tribuna“ institut tipografic, Nichin și 1918.

REISZ
MIKSA
fabrică de
MOBILE

in
Oradea-mare-Nagyvárad

Galea Rákoczi-ut No 14.

(Lângă Apolo).

FABRICA DE BRÂNZĂ
TRANSILVANIA

CLUJ

PIAȚA SZÉCHENYI, (CASA RÉGENI).

Recomandă fabricatele sale, calitate bună:

Brânză săcuiască 1/10—1/4 kg. în burduf

Brânză săcuiască 1—2 kg. în burduf

Brânză săcuiască 4—10 kg. burd. mare

Brânză săcuiască 5 kg. în lemn

Brânză săcuiască 10—15 kg. în lemn

Caș de Cluj format de țigle, pe lângă prețurile cele mai moderate.

Catalog gratuit.

GRUBER DEZSÓ

magazin de pălării și articole de modă pentru bărbați.

Cluj—Kolozsvar, Colțul străzii Wesselényi și Szép, vis-à-vis cu hotelul »Fészl«

Noutăți în pălării de domni și copii, albituri, cravate și totfelul de articole.

Prețuri solide!

Serviciu conștientios!

ANUNȚURI!

se primesc cu prețuri moderate la administr. »Tribunei«.

Leon Tolstoi.

61

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Prințul Andrei dete porunci de plecare și intră în odaia sa.

— Știi dta, scumpul meu, spuse Bilibin intrind după dânsul; m'am gândit la situația dtale. Pentru ce pleci?

Prințul Andrei îl privi întrebător, fără ai răspunde.

— Pentru ce pleci? Imi vei spune că e datorია dtale să ajungi armata care e în primejdie? Înțeleg asta, dragul meu, e pur și simplu eroism.

— De fel, răspuse prințul Andrei.

— Dar dta ești un filozof... Privește lucrurile din alt punct de vedere și te vei convinge că e datorია dtale să te menajezi. Lasă asta pe seama celor ce nu sunt buni de altceva... Nu ți-s'a cerut să revii, poți să rămâi deci printre noi și să ne urmezi în toate rătăcirile unde ne va conduce steaua cea rea. Se spune că mergem la Olmütz, care e un oraș foarte dragut... Și vei veni cu mine...

— Bilibin, nu glumi, te rog, făcu prințul Andrei.

— Îți vorbesc prieteneste. Ce te așteaptă acolo? Din două una: ori se va încheia pacea înainte de ce ai fi ajuns armata, ori Kutuzow va fi rușinos înfrânt.

— Nu pot pricepe una ca asta, făcu prințul Andrei cu răceală. Și adăogă în gândul lui: „Merg la armată ca s'o scap”.

— Mon cher, ești un erou! îi spuse Bilibin.

XXXVIII.

În aceeași noapte, după ce-și luă rămas bun dela ministrul de război, Bolkonsky plecă spre armată, fără să știe măcar cam pe unde se află ea și nu fără teama de-a fi prins în drum de către Francezi.

Lângă Eitzelsdorf, el o porni pe drumul mare, pe care armata rusească fugea grăbită și în cea mai mare dizordine. Șoseaua era plină de care, încât era foarte greu unei trăsurii să înainteze.

Prințul Andrei împrumută un cal dela șeful cazacilor și, urmat de un cazac, o porni întru căutarea comandantului șef. Svonurile cele mai sinistre circulau, și vederea acestei armate pe fugă, îi întăreau presimțirile.

Atunci prințul Andrei își aminti porunca pe care Bonaparte o dăduse armatei sale înainte de începerea campaniei.

— Vom face ca această armată rusească, pe care aurul englezesc a adus-o aici dela marginea pământului, să aibă aceeași soartă ca armata dela Ulm.

Prințul Andrei privia cu dispreț detașamentele fără număr ale diferitelor arme, carele, parcurile de artilerie, și iar care, care și care de toate formele cari fugeau, îmbulzindu-se pe șoseaua noroioasă.

Din toate părțile, în față și îndărăt, de departe și de aproape se auzea șgomotul roților și rostogolirea carelor și a tunurilor, pașii cailor, poenetul bicelor, înjurăturile soldaților și ofițerilor. Pe marginea drumului se vedeau caii abătându-se adesea, răniți și jupuiți, care sparte în jurul cărora se așezau militarii, apoi soldați deslipindu-se de regimente și dând fuga înspre sate de unde se întorceau cu brațele încărcate de pui de găină, de oi, de porci și de saci încărcăți.

Pe la urcușuri și scoborișuri, masele se înghesuiau, soldații se îmfundau în nămol până la genunchi, ri-

dicau cu brațele carele sau tunurile. Ofițerii alergau fără preget în toate părțile, dar glasurile lor abia se auziau în această învălmășeală și era vădit după expresia figurei lor, că pierduseră ori ce nădejde de a restabili ordinea.

Prințul Andrei, dornic de a se informa unde-lar putea găsi pe Kutuzow, se amestecă în mulțime. El se îndreptă către satul unde părea a se afla Kutuzow. Ajuns în sat se coborî de pe cal și se îndreptă către cea dintâi casă ce-i ieșise în drum, cu gândul să se odihnească o leacă, să îmbuce ceva și să-și limpezească ideile care-l răscoleau.

Trecând pe sub fereastră, auzi un glas strigându-l pe nume. Era Nesvitzki care scoase capul pe geam, făcându-i semn să se apropie.

— Bolkonsky! Bolkonsky! ce, n'auzi? Vino repede! strigă el.

Prințul Andrei intră în casă și-l zări pe Nesvitzki și pe un alt aghiotant dejunând în grabă. Bolkonsky fu copleșit de întrebări. El fu surprins de a găsi urma de neliniște până și pe chipul vesnic rizător al lui Nesvitzki.

— Unde e comandantul șef? întrebă prințul Andrei.

— Aproape de tot, în casa vecină.

— Adevărat e, că se va face pace și vom capitula? întrebă Nesvitzki.

— Eu vă întreb pe voi. Știu numai atât, că am răbit cu mare greutate până aici.

— Dacă ai ști ce se petrece! Ți-aduci aminte, că mi-am bătut joc de Mack, dar noi suntem într'un loc și mai prost. Sezi o leacă și îmbucă ceva.

— Ce face aici comandantul șef? întrebă prințul Andrei.

— Nu pricep nimic! făcu Nesvitzki.

(Va urma).

Invenție Nouă.

Invenție Nouă.

Moară de oțel

pentru întrebuințare în economie și acasă, ma-
cină excelent orzul, cucuruzul și grâul, se în-
vârte cu mâna, puterea de muncă a unui băiat
de șasă ani, un kilogram pe minut pelângă
garanță și se capătă numai într'o mărime.

Prețul 14 coroane

Face aparate pentru desfacerea sămânței
de lucernă și trifoiu, de mânat cu puterea ori cu
mâna cu puterea ori cu mâna, de aplicat în ma-
șina de îmbătit ori de sine stătătoare. Prețurile
să se întrebe la

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfacut sămânța
trifoiului și atelier de reparat mașini în
Nagyvárad, Villanytelep mellett.

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățător chi-
mic, broderie, și institut pentru
spălatul rufelor cu aburi, în
ALBA IULIA · Gyulafehérvá.
Széchenyi-u. (îngă biserica călug).

Primește curățiri lucioase și fine, cu-
rățire de trusouri, albituri de desupt,
de masă și de pat, perdele și ori-ce
lucru din bransa aceasta cu prețuri
foarte moderate. Curățire și vopsi-
torie chimică de tot-felul de haine
pentru bărbați și femei, pardesii fără
a le desface, apoi materii de mobile,
perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

JOHAN GENSTHALER

giuvaergiu și ciasornicar,

în Orăștie. Szászváros.

Filială în Szászsebes.

Vânzare de juvaere, de aur și argint
și ceasornice pe
lângă garanție și
prețuri moderate. -

Să fac orice reparaturi
de juvaere și ceasor-
nice de aur, repede
precis și ieftin. —

Serviciu conștiințos. :-

Krämer Károly

strungar

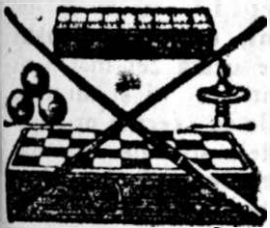
Făgăraș, Apaffy-utca Nr. 2.

Primește spre efeptuire și reparare toate lu-
crurile ce aparțin acestei branșe, și recom-
andă neguțătorilor dopuri pentru buți, în
orice mărime, pregătite din material excelent.

Ține în depozit în abundență mare totfelul de
articlii pentru fumători, gherghefuri pen-
tru lucrul de -
mână etc. etc.

Comandele din
provincie se exe-
cută prompt și cu
cea mai mare pun-
tualitate.

Obiecte ad-
mirabile.

Gândiți-Vă la viitorul Vostru!

În contra lipsei omul se poate apăra pe sine,
precum și pe cei de aproape dacă cumpără
obligațiunile societății de ajutorare reciprocă
„BIOS” (Timișoara).

Fiecare se poate asigura, pe lângă plățirea taxei
de înscriere 10 cor., a taxei de membru 12 cor.,
apoi pentru eventualele cazuri de moarte 2 cor.
— toate plățite în un an — la cazuri de moarte
suma de 2000 cor. — pe timp de 3 ani; la cazuri
de incapacitate la lucru suma de 50 cor., lunar:
iar după o plățire de 30 ani o anuitate de 600
cor. Ori-ce tată poate asigura pe fată la zestrea
de 2000 cor. iar pe copil la majorenitate tot
2000 cor., — plățind rate bogate. Dacă moare
cel-ce plătește, încetează plățirea ratelor, iar copiii
respectivi, primesc până la etatea de 15 ani anui-
tatea de 30 cor., iar la căsătorie ori majorenat
suma asigurată — Institutul are depina acope-
rire. Suma asigurată până acum se urcă la 20
milioane. — În casa statului e depusă suma de
200.000 cor. cauție.

Cu lămuriri și prospeet servește atât cen-
trala din Timișoara cât și agentura din Arad.
Șef-agent pentru comit. Arad și Hunedoara:

Kökényessy J. Károly, Arad.

Se primesc bărbați de încredere ca agenți
la sate ori orașe.

Johann Seibel

strungărie artistică aranjată pe puteri
de mașini în
Brașov, Strada Lungă No 27.

Pregătește și ține în depozit dopuri și pipe
pentru buți, de cea mai bună calitate, apoi
dacuri, bile și popice pentru biliard și po-
picărie precum și totfelul de picioare pentru
masă, pelângă prețurile cele mai moderate.
Celor ce cumpără a douaoră li-se dă rabat.
— Lucrări de ornament. —

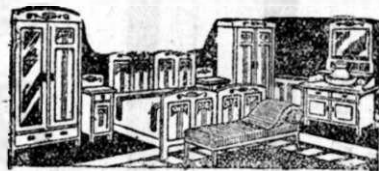
**Lemnăria și fabrica de mobile
din Ungaria de sud.**

(Délmagyarországi famegmunkáló és bútorgyár).

Timișoara

Fabrica: Elisabetin, Hattyu-u. 23.

Depozitul: Josefín, Kossuth-u. 17.

Avem în depozit: mobile p. dor-
mitor, sufragerie, salon și locu-
ițe garçon, lucrate în atelierul no-
stru, apoi garnituri de piele precum
și mobile de aramă, executate după
cele mai moderne și nouă cerinți. —

Comandele se efeptuiesc grabnic și
conștiințos, pelângă garanță demnă de
toată încrederea. Prețuri convenabile.

Prăvălie nouă. Prăvălie nouă.

Mészáros Károly,
croitor pentru domni
Kolozsvár, Szentegyház-u. 6.

Iși recomandă depozitul bogat
asortat cu stofe din țară și străi-
nătate, lucrează totfelul de haine
bărbătești la ultima modă, croi
modern, serviciu prompt, lucru
ireproșabil și prețuri moderate.

**Horváth Béni
mehanic**

Nagyvárad, Kossuth Lajos-u. 18.

Recomandă în atenția publicului din
loc și provincie, atelierul său me-
hanic aranjat de nou, unde primește
comandă și reparări de lucruri
ce aparțin în branșe precum mașini
de cusut, de scris, biciclete și
gramofone etc. Utensiliile acestor
mașini le are în depozit.

Reparaturile se efectu-
ază repede și prompt.

**Urmașul lui
Gustav Novák
pălărier**

și magazin de modă bărbătească
Timișoara-Josefin
Strada Ludovic Kossuth No 17.

Cel mai mare magazin de

pălării moderne

pentru domni și copii, precum și
în articole de modă bărbătească
și chipie pentru uniforme cu prețurile
cele mai moderate și serviciu prompt.

Societatea pe acții transilvăneană

Vereinsbank

se recomandă la executarea legării caselor, la canalizarea orașelor, reconstruirea latrinelor, apoi la lucrări de beton și poduri betonate, canalizări, rezervoare, apaducte, fundamente mecanice, pavarea străzilor în ciment și asfalt, podini de beton și teraso.

Recomandă apoi magazinul său bogat în tuburi de ciment, plăci, van de apă și de nutreț, tăbli de ciment la coperea caselor, cementarea criptelor ș. a.

Vînzare de Cement-Portland. Lucrări după proiecte.

BIROUL:

»Societatea pe acții transilvăneană Vereinsbank«
Sibiiu, Fleischergasse Nr. 17. și Saggasse Nr. 27.

Nagy Sándor, sculptor, Arad, Kossuth-u. No 4.
: In stabilimentul de piatrărie a lui Mairovitz. :-

Execută și reparaază

**lucrări de sculptură
artistică**

figurate și decorative precum și portrete după natură și fotografii, monumente mormântale, toffelul de produse ale industriei, apoi lucrări moderne sculptate pentru decorația zidurilor din teracotă, piatră, ghips, ciment și din alte materii pelângă prețurile cele mai ieftine și serviciu conștiințios.

● **STEIN MIKLÓS** ●

— fabrică de tăiat pile —

Oradea mare — Nagyvárad.

Fabrica: Damjanics-u. 30. Magazin: Teleki-u. 33.

Recomandă fierarilor și comerțanților atelierul său de tăiat pile bine aranjat, unde se pregătesc pile mici și mari din oțel vărsat de prima calitate etc. Primește spre scobire pile mici și mari vechi cu prețuri ieftine.

Cele mai es-
celente instru-
mente pentru
săparea de :

fântâni arizeiene
se pregătește și expediază
VÁRADY LAJOS

fabrică de instrumente în

H.-M.-Vásárhely, Vl. Ferencz-utca

Nu trebuie să anteprenori; domeniile, comunele, singuratici: singurici pot face săparea cu instrumentele sale.

PRIMUCRĂTOR MILOCESTE.

Recomandă și mașini pen-
tru împietitul de sărmă.

Catalog de prețuri gratuit și franco.

PREMIAT LA ȘASA EXPOZIȚII.

EDUARD LEXEN

tinichigiu și antepriză de instalațiuni

BRAȘOV, Strada Lungă No 29.

TELEFON No 334.

Se recomandă pentru pregătirea muncii de tinichigiu și galanterie la edificii, precum coperișe, și învelișuri de turn, ornamente de metal, vase pentru bucătărie, dulapuri pentru gheață, vase pentru spălat și altele.

Specialist în apaducte la case, canalizări, conducerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie.

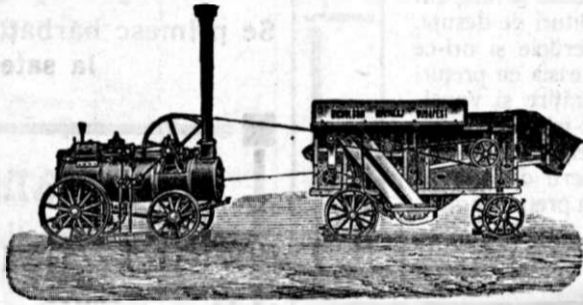

Lampe de carbid de toffelul dela 3 coroane în sus. — Engroșiștilor li-se dau rabat. Depozit bogat în vâni de scăldat, cămine, closete etc. Serviciu conștiințios. Prețuri moderate. Reparație promptă.

Anunțăm că mai avem 2 mașini de treerat cu 8 cai putere, 2 mașini cu 6 cai putere, 1 mașină cu 4½ cai putere și mai multe motoare cu benzin de trierat, pe cari le putem pune imediat la dispoziția celor cari au lipsă de ele.

Garanță. — Condițiuni avantajioasă de plătire în rate.

Frații Burza

Arad,

Boros Béni-tér nr. 1

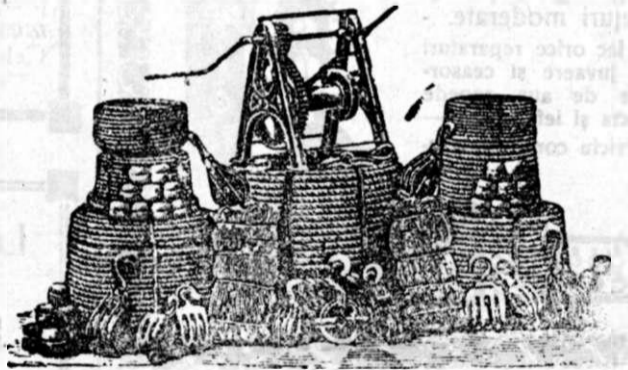
(Casa proprie).

Funăria cea mai mare din **Joanovics János**. Tot-felul de Ungaria-sudică — este a lui funil de cânepă, de fir, brăcii, legătoare. Așezare și scurtare de funil de cânepă pentru transmisiuni. — **Lugoj (Lugos)**. Atelierul: strada Făgetului No 77. — Magazin și birou: Piața Izabella. —

Funării de cânepă, pentru uzinuri și economii :

Funii pentru trăsuri (pentru fân), legătoare de snopi, furci pentru boi, opritoare ștreanguri, hamauri, mreje p. pescare, rețele pentru cai etc.

Torturi pentru țesături, brăuri de cânepă și de jută (pânză), bătaoare de cânepă, pânze (Pack) țesături, saci de cânepă, pânză și jută, pânze impenetrabile, sbiciuri, cergi și codoriști etc. etc. Serviciu prompt

Atelier de curelărie, selărie și coferărie:

Orendt G. & Feiri W.

(odinioară Societatea curelărilor)

Sibiiu — Nagy-zeben,
Heltauerg. Str. Cisnădiei 45.

Magazin bogat în articole pentru cărotat, călărit, vânat, sport și volaj, poclăzi și procovături, portmonee și bretele solide și alte articole de genuri terne, cu prețuri moderate. De ozit permanent în curele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vârzob). Recomandă pe urmă cei mai buni jamperi de piele fabricație proprie, pentru oi și miitari, cari stau trîns ușite pe picior. — Reparațiile se execută prompt. Mare depozit de hamuri pentru cai dela soiurile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (toțuri) de cai și cofere de călătorie. Comar de le se efectuează cu știință și cu încredere.

Márton Tamás

atelier cu mașini electrice pentru ascutire artistică și fabricare de cuțite în Marosvásárhely,

Piața Petöfi-tér No 1.

Se recomandă pentru pregătirea și ascutirea oricărui soi de cuțite, ca cuțite pentru cășapie și bucătărie, pentru masă și bricege, unelte pentru ciobotari și cojocari precum și ascutirea bricelor pre lângă prețuri convenabile și execuție ireproșabilă.

La trimiterea a șase brice, barbierilor le socotesc taxa numai — pentru cinci. —

HALÁSZ P. JÁNOS

atelier pentru bandage chirurgicale

BUDAPEST IX, Üllői u. 5

unde se află cu prețurile cele mai convenabile și brevetate
 Suspensorii, bandage pentru burtă, picioare și mâni artificiale, ciorapi de cauciuc, benzi pentru îndreptarea staturii (gradehalter), mașini pentru umblat și sprijinit, precum și tot felul de articole necesare pentru îngrijirea bolnavilor, preparative de fabricație engleză și americană, irigatoare și injectoare. — — —

Grijiți de adresă.

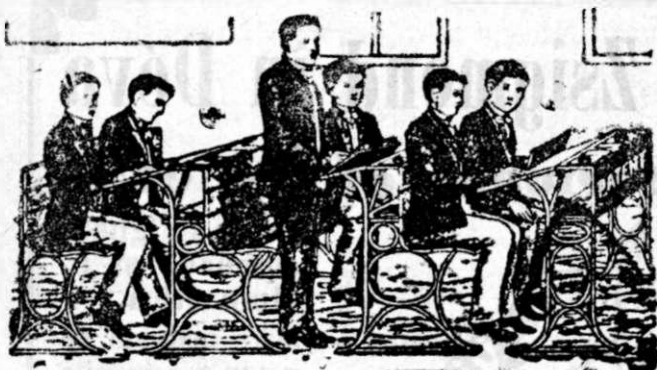
= Atelierul de fotografariat a lui =

Csizhegyi Sándor

Cluj—Kolozsvar, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.

(Lângă farmacia lui Hintz).

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii, deasemenea acvarele, picturi în olei, specialități în pânze ori mătase, cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă n'o confundați, Cluj—Kolozsvar, Piața Mátyás király-tér No 26, lângă farmacia lui Hintz. — — Referindu-vă la acest ziar veți avea favor în prețuri.

Cele mai moderne
mobile de fier și aramă
 și cele mai practice
bănci higienice de școală
 și mobilarea locuințelor, hotelurilor, spitalelor și

a școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Neagră nr. 33.

Unde acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

Haas = Károly

primul armurar și optician din Szabadka, Egres-u. (Uri Kasinó).

Mare asortiment de **arme și biciclete**

cu cea mai bună fabricație precum și părțile constitutive ale armelor. Se primesc pe lângă garanție și prețuri moderate tot felul de reparaturi de arme de orice soi, mașini de cusut, biciclete gramofone, mașini de scris, precum și prefacere armelor vechi în lustrări din acest am. Serviciu punctual și conștiincios

Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în Kolozsvár, Monostori-u. 7, am deschis un mare magazin înregistrat și provăzut cu **cuptoare din țară și străinătate**, unde se află în depozit permanent cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de oțel Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigurându-l tot odată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:

Tamásy József,
 Kolozsvár.

Orologiu de buzunar

cu capac dublu, mecanism excelent

pentru 6 coroane

se capătă pe lângă garanția de 2 ani precum și totfelul de

reparări de oroloage

se execută cu prețuri convenabile la

H. Süßmann orologie

Sibiu—Nagyszeben, Reisberg. 11.

ABONAȚI ȘI RĂSPÂNDIȚI

„TRIBUNA POPORULUI“

FOAIE POLITICĂ SĂPTĂMÂNALĂ.

Abonamentul:

Pe un an . . . 4 Cor. Pentru România și America:
 Pe un jumătate an 2 Cor. Pe un an . . . 10 Cor.

Administrația: Arad, Strada Deák Ferencz 20.

Societatea pe acții transilvăneană
Vereinsbank

se recomandă la executarea legării caselor, la canalizarea orașelor, reconstruirea latrinelor, apoi la lucrări de beton și poduri betonate, canalizări, rezervoare, apaducte, fundamente mecanice, pavarea străzilor în cement și asfalt, podini de beton și teraso.

Recomandă apoi magazinul său bogat în tuburi de cement, plăci, van de apă și de nutreț, tăbli de cement la coperirea caselor, cimentarea criptelor ș. a.

Vinzare de Cement-Portland. Lucrări după proiecte.

BIROUL:

»Societatea pe acții transilvăneană Vereinsbank«
Sibiiu, Fleischergasse Nr. 17. și Saggasse Nr. 27.

Nagy Sándor, sculptor, Arad, Kossuth-u. No 4.
: In stabilimentul de piatrărie a lui Mairovitz. :

Execută și reparaază

**lucrări de sculptură
artistică**

figurate și decorative precum și portrete după natură și fotografii, monumente mormântale, toffelul de produse ale industriei, apoi lucrări moderne sculptate pentru decorația zidurilor din teracotă, piatră, ghips, ciment și din alte materii pelângă prețurile cele mai ieftine și serviciu conștiințios.

● **STEIN MIKLÓS** ●

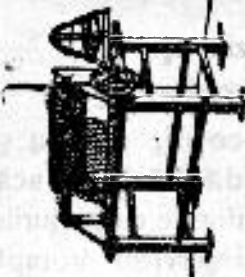
— fabrică de tăiat pile —

Oradea-mare — Nagyvárad.

Fabrica: Damjanics-u. 30. Magazin: Teleki-u. 33.

Recomandă fierarilor și comercianților atelierul său de tăiat pile bine aranjat, unde se pregătesc pile mici și mari din oțel vârsat de prima calitate etc. Primește spre scobire pile mici și mari vechi cu prețuri ieftine.

Cele mai es-
celente instru-
mente pentru
săparea de :

fântâni arteziene

le pregătește și expediază

VÁRADY LAJOS

fabrică de instrumente în

H.-M.-Vásárhely, VI. Ferencz-utca

Nu trebuie să anteprenori; domeniile, comuna, singuraticii: singurii pot face săparea cu instrumentele sale.

PRIMUCRĂTOR MIJLOCEȘTE.

R. comandă și mașini pen-

tru împletitul de sârmă.

Catalog de prețuri gratuit și franco.

PREMIAT LA ȘASA EXPOZIȚII.

EDUARD LEXEN

tinichigiu și antepriză de instalațiuni

BRAȘOV, Strada Lungă No 29.

TELEFON No 334.

Se recomandă pentru pregătirea muncii de tinichigiu și galanterie la edificii, precum coperișe, și învelișuri de turn, ornamente de metal, vase pentru bucătărie, dulapuri pentru gheață, vase pentru spălat și altele.

Specialist în apaducte la case, canalizări, conducerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie.

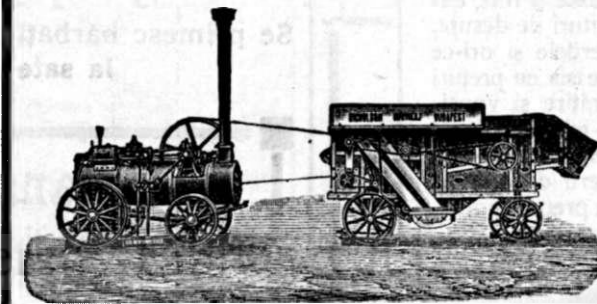

Lampe de carbid de toffelul dela 3 coroane în sus. — Engroșiștilor li-se dau rabat. Depozit bogat în vâni de scaldat, cămine, closete etc. Serviciu conștiințios. Prețuri moderate. Reparație promptă.

Anunțăm că mai avem 2 mașini de treerat cu 8 cai putere, 2 mașini cu 6 cai putere, 1 mașină cu 4½ cai putere și mai multe motoare cu benzin de trierat, pe cari le putem pune imediat la dispoziția celor cari au lipsă de ele.

Garanță. — Condițiuni avantajioasă de plătire în rate.

Frații Burza

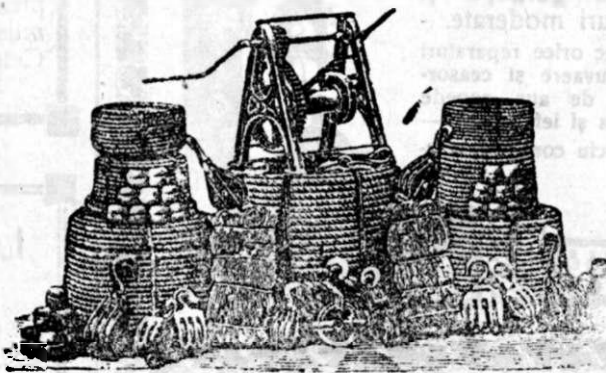
Arad,
Boros Béni-tér nr. 1
(Casa proprie).

Funăria cea mai mare din **Joanovics János**. Tot-felul de Ungaria-sudică — este a lui funil de cânepă, de fir, brăcii, legătoare. Așezare și scurtare de funil de cânepă pentru transmisiuni. — **Lugoj (Lugos)**. Atelierul: strada Făgetului No 77. — Magazin și birou: Piața Izabella.

Funării de cânepă, pentru uzinuri și economii :

Funii pentru trăsuri (pentru fân), legătoare de snopi, funii pentru boi, opritoare ștreanguri, hamauri, mreje p. pescuit, rețele pentru cai etc.

Torturi pentru țesături, brăuri de cânepă și de jută (pânză), bă-tătoare de cânepă, pânze (Pack) țesături, saci de cânepă, pânză și jută, pânze impenetrabile, sbiciuri, cergi și codoriști etc. etc. Serviciu prompt

Atelier de curelărie, șelărie și coferărie:

Orendt G. & Feiri W.

(odinoară Societatea curelarilor)

Sibiiu — Nagyszében,
Heltauerg. Str. Cisnădiei 45.

Magazin bogat în articole pentru cărotat, călărit, vânat, sport și volaj, poclăzi și procovături, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie, cu prețuri moderate. De ozit permanent în curele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vârzob). Recomandă pe urmă cei mai buni jamperi de piele fabricație proprie, pentru oi și mii itari, cari st-u trins upite pe picior — Reparațiile se execută prompt. Mare deposit de hamuri pentru cai dela sovirile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (țoturi) de cai și cofere de călătorie. Comar de le se efectuează cu și în țios.

Márton Tamás

Atelier cu mașini electrice pentru ascutire artistică și fabricare de cuțite în Marosvásárhely,

Piața Petöfi-tér No 1.

Se recomandă pentru pregătirea și ascutirea oricărui soi de cuțite, ca cuțite pentru căsăpie și bucătărie, pentru masă și bricege, unelte pentru ciobotari și cojocari precum și ascutirea bricelor pre lângă prețuri convenabile și execuție ireproșabilă.

La trimiterea a șase brice, barbierilor le scotesc taxa numai — pentru cinci. —

HALÁSZ P. JÁNOS

atelier pentru bandage chirurgicale

BUDAPEST IX, Üllői u. 5

unde se află cu prețurile cele mai convenabile și brevetate
 Suspensorii, bandage pentru burtă, picioare și mâni artificiale, ciorapi de cauciuc, benzi pentru îndreptarea staturii (gradehalter), mașini pentru umblat și sprijinit, precum și tot felul de articole necesare pentru îngrijirea bolnavilor, preparative de fabricație engleză și americană, irigatoare și injectoare. — — —

Grijiți de adresă.

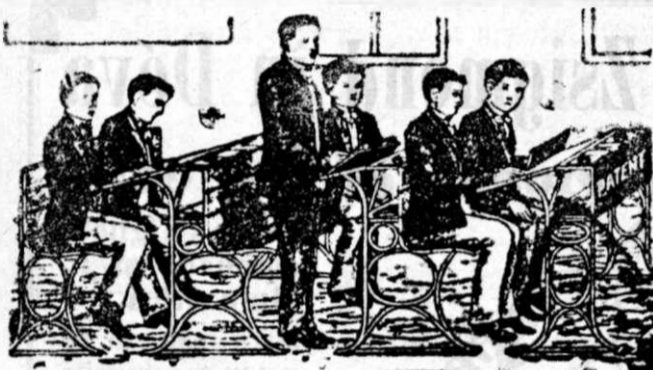
= Atelierul de fotografariat a lui =

Csizhegyi Sándor

Cluj—Kolozsvár, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.

(Lângă farmacia lui Hintz).

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii, deasemenea acvarele, picturi în olei, specialități în pânze ori mătase, cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă n'o confundați, Cluj—Kolozsvár, Piața Mátyás király-tér No 26, lângă farmacia lui Hintz. — — Referindu-vă la acest ziar veți avea favor în prețuri.

Cele mai moderne mobile de fier și aramă și cele mai practice bănci igienice de școală și mobilarea locuințelor, hotelurilor, spitalelor și

școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Neagră nr. 33.

— Ut acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

Haas = Károly

primul armurar și optician din Szabadka, Egres-u. (Uri Kasinó).

Mare asortiment de arme și biciclete

cea mai bună fabricație precum și părțile constitutive ale acestora. Se primesc pe lângă garanție și prețuri moderate tot felul de reparaturi de arme de orice soi, mașini de cusut, biciclete gramofonice, mașini de scris, precum și prefacere armelor și lucrări din acest am. Serviciu punctual și conștiințos

Orologiu de buzunar

cu capac dublu, mecanism excelent

pentru 6 coroane

se capătă pe lângă garanță de 2 ani precum și totfelul de

reparări de oroloage

se execută cu prețuri convenabile la

H. Süßmann orologier

Sibiu—Nagyszeben, Reisperg. 11.

Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în Kolozsvár, Monostori-u. 7, am deschis un mare magazin înregistrat și provăzut cu cuptoare din țară și străinătate, unde se află în depozit permanent cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigurînd-ul tot odată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:

Tamásy József,
Kolozsvár.

ABONAȚI ȘI RĂSPÂNDIȚI

„TRIBUNA POPORULUI“
FOAIE POLITICĂ SĂPTĂMÂNALĂ.

Abonamentul:

Pe un an . . . 4 Cor. | Pentru România și America:
Pe un jumătate an 2 Cor. | Pe un an . . . 10 Cor.

Administrația: Arad, Strada Deák Ferencz 20.

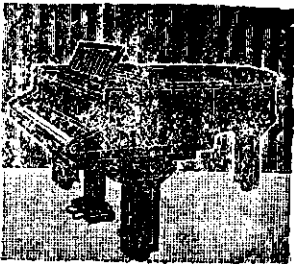
Pianuri sau Harmoniuri

se cumppără mai bine și ieftin în cunoscutul și solidul magazin de pianuri și harmoniuri

V. Heldenberg, Sibiu Strada Clisnădei 9.

(vis-à-vis de Hotelul Impăratul Roman). întemeiat la anul 1867 ca I-a prăvălie de pianuri în Transilvania.

Mare depozit de instrumente nouă și întrebuințate: pianuri, pianine, harmoniuri cu prețurile originale de fabrică. Sortiment bogat de pianuri de închiriat. — Plătire în rate după dorință. Pianuri vechi să primesc ca schimb.

In 1904 a câștigat dela societatea din Budapesta a vâpșitorilor auritorilor și instructorilor diplomă. —

Taferner Antal

auritor de biserici și saloane
Versez, Temesvări-u. 20.

Primește spre executare, conform planului aurire și reparare, iconostase, altare, s. mormânt, acoperiș de turnuri, aranjamente bisericești apoi pregătirea tuturor lucrărilor de brânșă aceasta precum și repararea și vopsirea de nou a monumentelor deasemenea și orice icoane bisericești. La dorința pregătesc prospect; pentru vederea lucrărilor în provincă merg pe — — — speșele mele proprii. — — — Execuție promptă. Serviciu conștiințios.

Bencsik Zsigmond în Déva

Oferă

ghete americane și franceze

cusute cu mâna în atelierul propriu — precum și —

ghete gata

f. moderne p. bărbați, femei și copii.

galoși, ghetecomode și p. gimnastică. —

Mare magazin de gume renumite de Sullivan pentru tocuri la ghetec și creme excelente.

Ghetele pentru picioare neregulate și bolnave le pregătesc după măsură. — La comanda din provincie este destul a se trimite o gheată folosită. — Serviciu prompt.

Soc. pe acții de producerea lemnului Budapesta

Fabrică mecanică de butoaie

BROD (Slavonia).

Expedează tot felul de butoaie din lemn de stejar și calitate bună, cu prețuri moderate.

Oferte primește

Societatea pe acții pentru producerea lemnului

Agentura centrală: Budapesta, str. Nádor 19.

Uzina Brod (Slavonia).

„VICTORIA“

institut de credit și economii societate pe acții. **Fondată în anul 1887.**

Centrala în Arad Calea Arhiducelui Iosif 2 (vis-à-vis de primărie)

Filiale în Șiria (Világos) și Chișineu (Kisjenő). Casele proprii.

Capital societar 1,200.000.— Cor.
Fond de rezervă 1,100.000.— Cor.
Depuneri spre fructificare 11,000,000.— Cor.
Circulațiunea anuală . . . 280,000.000.— Cor.

Primește depuneri spre fructificare, despre care eliberează libele.

Pentru sumele depuse fără termen de abț și rămân la bancă pe timp mai scurt de 3 zile, plătește deponenților 4% interes. — pentru depunerile elocote pe timp mai îndelung de trei luni de zile, după mărimea sumei depuse: plătește deponenților 4½% și 5% interes fără de nici o detragere.

Acordează împrumuturi hipotecare pe case închiriat și pe proprietăți de pământ.

Escontează cambii și acordează creș cambiale cu acoperire hipotecară.

Dă anansuri pe efecte publice (Lombard).

După toate depunerile contribuția (darea) interese o plătește institutul separat.

